Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

1998 йил 3 июнь чоршанба

Сотувда эркин нархда

№ 111 (1892)

МАМЛАКАТ ЭВЕРЕСТ ҚАҲРАМОНЛАРИНИ КУТИБ ОЛМОҚДА

Маълумки, шу йил 22 майда Ўзбекистон альпинистлари Эверест чўққисини забт этган, Ўзбекистон Давлат байроғини ер юзидаги энг баланд чўққига ўрнатиб, ўзбек халқи номини абадий ёзиб қолдирган эди. Ўзбекистон Президенти альпинист спортчиларимизни бу ютуқ билан табриклаб, уларнинг эсон-омон Ватанга қайтишларини тилаган эди.

Кеча альпинистлар Ўзбекистонга қайтиб келишди. Аэропортда уларни пойтахт жамоатчилиги, оммавий ахборот воситалари ва Давлат спорт қўмитаси вакиллари миллий қаҳрамонлар сифатида кутиб олдилар.

Альпинистларимиз ҳақиқатан ҳам жасорат кўрсатишди. Май ойида ўтказилган 12 давлатнинг 15 экспедициясидан фақат бизнинг спортчиларимизгина юк ташувчиларнинг анъанавий ёрдамидан фойдаланмай, 11 кишидан иборат тўла таркибда чўққини забт этишди. Мана, бу қаҳрамонлар билан танишинг: чўққига биринчи бўлиб кўтарилиб, у ерга мустақил Ўзбекистон давлат байроғини ўрнатган Рустам Ражабов, Олег Григорьев, Алексей Докукин, Сергей Соколов, Ханиф Балмагамбетов, Илёс Тухватуллин, Андрей Фёдоров, Марат Усаев, Роман Мац, Андрей Заикин ва Светлана Баскакова.

Альпинистларнинг қайтиб келишига бағишланган митингда Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси Кенгаши раиси Дилбар Жаҳонгирова, АҚШнинг Ўзбекистондаги Муваққат ишлар вакили жаноб Жозеф Лимпрехт, спорт фахрийси Пётр Карпов сўзга чиқди.

Республика Давлат спорт қўмитаси раиси Баҳодир Махситов альпинистларни ватанимизга қайтиб келгани билан табриклаб, бу улкан воқеа Ўзбекистон терма командасининг жаҳон альпинизми сардорлари қаторига қўшилишига имкон берганини таъкидлади. Эверест чўққисига ўрнатилган байроқ эса, альпинистларнинг Ватанимиз мустақиллигининг 7 йиллигига ажойиб совғасидир.

(ЎзА)

АЙЛАНАДИ СОАТ МИЛЛАРИ

СЕШАНБА ХАБАРЛАРИ

● АКС-САДО

ҚОНУН ЭЗГУЛИК ТОМОНДА

— Олий Мажлиснинг XI сессиясида янги таҳрирда қабул қилинган «Виждон эркинлиги ва диний ташкилотлар тўғрисида»ги Қонунни синчиклаб ўқиб чиқдим. Хулосам шу: бизда дин ва эътиқод тушунчалари чекланмаяпти. Юрт тараққиёти, элимиз келажаги, бахт-саодатли кунлари учун қилинган барча саъй-ҳаракатлар замирида эзгулик ётибди. Дин эзгулик томонда. Уни улуғлайди. Фарзандларимизнинг баркамол ўсиши, юртда тинч-тотув кунларнинг барқарорлиги билан гўзал торт-ган кишилар чиройли ва улуғ жамият барпо этадилар. Бугун Ўзбекистонимизда инсон ва жамият орасидаги муносабатлар ҳар жиҳатдан қонуний равишда шаклланаяпти. Бу яхши. Ана шу нуқтаи назар билан ёндашиб, виждон эркинлиги хусусида фикр билдирсак, кўп нарса ойдинлашади. Дин яхши йўлга бошлайди, уни фақат тоза кўнгил билан англаш керак.

Хушбоқ ХОЛЛИЕВ,
Қумқурғон тумани марказий шифохонаси бош врачи.

● ЭШИТДИНГИЗМИ?

АВТОМОБИЛЬ ЭГАЛАРИГА ҚУЛАЙЛИК

— Қорақалпоғистоннинг Хўжайли шаҳрида мамлакатимизда ишлаб чиқарилаётган «Дамас», «Нексия», «Тико» автомашиналарига техник хизмат кўрсатадиган автосервис қурилиши бошланди, — деб ёзади мухбиримиз Ҳ. Абдусодиқов. — Қуйи Амударёнинг чап қирғоғи туманлари ва шаҳарларида истиқомат қилаётган автоҳаваскорлар учун мўлжалланган бу корхона қошида меҳмонхона, эҳтиёт қисмлар дўкони, қаҳвахона ва бошқа хизмат кўрсатиш шохобчалари ҳам қурилади.

Оролбўйи минтақасидаги ушбу йирик мажмуа мамлакатимиз мустақиллигининг етти йиллиги байрам қилинадиган кунгача қуриб битказилади.

● АНЖУМАН

ЎТМИШ БИЛАН ТИЛЛАШУВ

Архивнинг қадрини иши тушган одам билади. Неча йиллик ҳужжатни тиклаш умиди билан архившуносларга мурожаат қилган бир танишимиз: «Буларнинг мияси компьютердан ҳам зўр экан. Отамнинг ишига оид маълумотларни сўраганимда бир зум ўйланиб турди-ю, беш дақиқада керакли ҳужжатларни муҳайё қилди», деб айтганида ҳақ эди. Айниқса, йиғма жилдлар рўйхати тўғри ва батартиб тузилган ташкилотларда ҳужжатларнинг тартиби ҳам, таркиби ҳам сифатли бўлади. Бу борада республика давлат архиви бўлинмаларида кўпгина ибратли ишлар амалга оширилмоқда.

Яқинда республика давлат архиви Қашқадарё вилояти бўлимида вилоят архивчиларининг «Ташкилот, муассаса ва корхоналарда иш юритиш ҳамда архив ишларини назорат қилиш» мавзусидаги амалий анжумани бўлиб ўтди.

Унда вилоятдаги муассаса ва корхоналарда иш юритиш қонун-қоидалари, ҳужжатларни расмийлаштириш, корхоналардаги иш юритувчи ходимлар, Эксперт ҳайъатлари иши, иш юритишни такомиллаштириш ва бошқа масалалар юзасидан фикр юритилди.

Кейинги уч йилда давлат архивларида муддати ўтган ҳужжатлар илмий-техник қайта ишланди. Қишлоқ хўжалик, суд, соғлиқни сақлаш, халқ таълими, молия, прокуратура ва маҳаллий органлар, матлубот жамиятлари, нотариал идоралар ва бошқа ташкилотлар сақловхоналарида ишланмай ётган ҳужжатлар тартибга келтирилди. Анжуманда ана шундай ютуқлар билан бирга камчиликлар ҳам таъкидлаб ўтилди.

Раҳмон АЛИ.

● ДАВЛАТ НАЗОРАТИ

«ТОЗА ҒИШТ» ТОЗА БЎЛАДИ

«Ўзбекистон бинокорлик материаллари» концернига қарашли «Тоза ғишт» хусусий корхонаси маҳсулотларининг сифати текширилганда 75 маркали ғиштнинг сопол-пластик қолипи ташқи кўриниши билан ҳам стандарт талабларига жавоб бермаслиги аниқланди. Бундан ташқари, маҳсулот куйиб кетган, ғишт тайёрловчилар унга тамға босишни ўйлаб ҳам кўришмаган, ўз маҳсулотини сертификациялаш муддатини узайтиришни ҳам унутиб қўйишган экан. Бу нуқсонлари учун корхонага 356,3 минг сўм жарима солинди.

Бундай чоралардан сўнг ғишт пишириладиган печ, ғишт қуритиш туннели ва пресс таъмирланди, маҳсулотга тамға босиладиган бўлди. «Ўздавстандарт» қўйган барча талаблар бажарилди. Ниҳоят маҳсулотни сотишга рухсат берилди. Ҳаммаси яхши бўлди. Лекин етган зарар қайси йўл билан қопланди экан?..

Телефонларимиз: 133-15-22, 133-52-55, 133-07-48, 136-37-85

Соат милларини Ойбек РАҲИМ кузатди.

Шодияхон Абдуллаева Тўрақўрғон туманидаги «Ахсикент» ўзбек-турк қўшма корхонасининг қўли гул чеварларидан. У тиккан эркаклар ва болалар кийимлари сифатли ва харидоргирлиги билан ажралиб туради.

Шодияхон меҳнат қилаётган корхонада ҳозирда ўн саккиз турдаги кийим-кечаклар «Ахсикент» ёрлиғи билан савдога чиқарилмоқда.

СУРАТДА: чевар Шодияхон Абдуллаева.
Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

ПИЛЛАКОРЛАР ЗАФАРИ

Бухоро вилояти "кумуш тола" ижодкорлари 2025 тонна пилла топшириб, шартнома режасини ортиғи билан бажардилар. Олот, Ромитан, Коғон, Бухоро, Жондор, Ғиждувон, Қоракўл туманлари ипак тола усталари бу муваффақиятга салмоқли ҳисса қўшди. Илғор хўжаликларда ҳар қути уруғдан 60-65 килограммгача ҳосил олишга эришилди.

Вилоятда пилла топшириш давом этмоқда.

* * *

Жиззах вилояти пиллакорлари ҳам маррага етди. Қабул пунктларига 362 тоннадан зиёд қимматли саноат хомашёси топширилди. Бунда Жиззах, Дўстлик, Пахтакор ва Зафаробод туманлари пиллакорларининг улуши катта бўлди.

Вилоят пиллакорлари ялпи хирмонни 400 тоннага етказишга ҳаракат қилмоқдалар.

* * *

Андижон вилоятининг Бўз ва Улуғнор туманлари пиллакорлари зафар қучди. Бўзликлар қабул пунктларига 87 тонна, улуғнорликлар эса 48 тоннадан зиёд "кумуш тола" топширди.

(ЎзА)

МДҲ: ЖИНОЯТЧИЛИККА ҚАРШИ КУРАШ — УМУМИЙ ВА ДОЛЗАРБ ВАЗИФА

Тошкентда бошланган Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги мамлакатлари ички ишлар вазирлари кенгашининг навбатдаги мажлисида Ўзбекистон ички ишлар вазири З. Алматов МДҲ мамлакатлари ички ишлар вазирлари кенгашининг раиси этиб сайланди. Бу Ўзбекистон раҳбариятининг мамлакатда ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш, жиноятчиликка қарши курашни кучайтириш борасида амалга ошираётган ишларининг Ҳамдўстлик миқёсида эътироф этилишидир.

Жиноятчиликка қарши биргаликда курашиш масалаларига бағишланган мазкур анжуманни Ўзбекистон ички ишлар вазири З. Алматов очди.

Мажлисда Ўзбекистон Республикаси Бош вазири, МДҲ мамлакатлари ҳукумат раҳбарлари кенгаши раиси Ў. Султонов сўзга чиқиб, жиноятчиликка қарши кураш борасида юртимизда кўпгина ижобий натижалар қўлга киритилгани, ушбу муаммо республика раҳбариятининг доимий диққат марказида турганини қайд этди. Хусусан, Президент Ислом Каримовнинг "Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари" китобида ушбу иллатга қарши курашнинг долзарб ва муҳимлиги алоҳида таъкидланганди. Шунингдек, МДҲ доирасидаги иқтисодий интеграциянинг ривожланишида Ҳамдўстлик мамлакатлари ҳуқуқ-тартибот органларининг ҳамкорлиги муҳим аҳамият касб этиши ҳам қайд этилди.

Ҳамдўстлик доирасида иқтисодий алоқаларни кенгайтириш ҳақида сўз кетганда, жиноятчиликка қарши биргаликдаги кураш масаласини эътибордан четда қолдириб бўлмайди. Зеро, МДҲга аъзо айрим мамлакатларда ҳозир жиноятчиликнинг қамрови тобора кенгайиб, ҳаётнинг турли жабҳаларига кириб бормоқда. Шу боис, айниқса, наркобизнес, қурол-яроғ контрабандаси ва бошқа турдаги ўта хавфли жиноятчиликка қарши биргаликда курашиш бугунги куннинг долзарб вазифасига айланган.

Ҳозирги кунда жиноятчиликка қарши курашнинг нечоғли муҳим вазифа эканини шундан ҳам билса бўладики, баъзи МДҲ мамлакатлари ҳудуди орқали наркотик моддалар ва қурол-аслаҳа ташилмоқда, жиноий йўллар билан топилган даромад қонунийлаштирилмоқда, жиноятчилар айрим давлатларда ҳокимият ишига ҳам аралашмоқда. Эътироф этиш керакки, аҳвол шу тарзда давом этаверса, уюшган жиноятчилик мамлакатлараро муносабатларга раҳна солиши ва бошқа муаммоларни яратиши, қолаверса, экстремизм ва мутаассибликнинг кучайишига сабаб бўлиши мумкин. Ҳамдўстлик доирасида унга қарши олиб борилаётган ҳамкорликдаги кураш шунинг учун ҳам долзарбдир.

Мажлисда таъкидланганидек, МДҲ мамлакатлари ички ишлар вазирлари кенгаши фаолияти тобора яхшиланиб бормоқда. Жиноятчиликка қарши кураш борасида ўзаро ахборот алмашиш яхши йўлга қўйилган, биргаликдаги саъй-ҳаракатлар фаоллашмоқда ва энг муҳими, муаммога муносабат бир хил.

Анжуманда 2000 йилгача бўлган давр ичида МДҲ мамлакатлари ҳудудида уюшган жиноятчилик ва жиноятнинг бошқа хавфли турларига қарши кураш чора-тадбирлари тўғрисидаги давлатлараро дастур ҳамда ички ишлар вазирлари кенгаши томонидан 1996 йилда қабул қилинган террорчиликка қарши кураш борасидаги ҳамкорлик ҳақидаги қарорнинг бажарилиш масаласи кўриб чиқилди. Шунингдек, МДҲ мамлакатлари ички ишлар органлари ўртасида ўзаро ахборот алмашувни яхшилаш масаласи, Ҳамдўстлик мамлакатларида уюшган жиноятчиликка қарши кураш борасида эришилган натижалар тўғрисидаги статистик кўрсаткичлар рўйхатининг лойиҳаси муҳокама қилинди.

Кенгаш мажлиси 4 июнь куни ниҳоясига етади.

(ЎзА)

БУГУННИНГ ГАПИ

ТАДБИРКОРЛАРНИНГ ҚЎЛИ «ЕЧИЛДИ»

Жаҳон тажрибасига назар ташласак, кичик ва ўрта бизнесни ривожлантирмай туриб, иқтисодий ўсиш, ишсизлик даражасининг пасайиши ва аҳолининг даромадлари ошишига эришган бирор мамлакатни учрата олмаймиз. Шу боис бизда ҳам кичик ва ўрта бизнесни ривожлантириш — устувор вазифалардан бири, деб эълон қилинган.

Бироқ, таассуфлар бўлсинки, мамлакатимизда бу борада бир қанча қонуний ҳужжатлар қабул қилинган, кичик бизнесни қўллаб-қувватлашга йўналтирилган инфратузилма ташкил этилган бўлса-да, ишда жиддий силжишлар юз бермаётир. Аксинча, кичик корхоналар моддий-техника ва хомашё ресурсларининг кўпгина турларини топишда қийналмоқда. Тижорат банклари эса кичик бизнес учун узоқ муддатли кредит бериш билан амалда шуғулланмаяптилар. Бунга барҳам беришнинг йўли борми?

1998 йилнинг 9 апрелида Президентимиз «Хусусий тадбиркорлик, кичик ва ўрта бизнесни ривожлантиришни янада рағбатлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармонга имзо чекди. Куни кеча эса матбуотда ушбу Фармонни бажариш юзасидан ҳамда тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш тизимини такомиллаштириш ва мувофиқлаштириш мақсадида Вазирлар Маҳкамасининг тегишли қарори эълон қилинди.

Бу қарорнинг мазмун-моҳияти нималардан иборат? Ундан тадбиркорлар қандай наф кўрадилар?

Аввало, шуни таъкидлаш керакки, бундан буён тадбиркорлар кичик ва ўрта бизнес субъектларини ташкил этиш, рўйхатдан ўтказишда ҳеч қанақа тўсиқларга дуч келмайдилар. Сабаби, қарорга кўра, уларнинг фаолияти тартибини мураккаблаштирувчи идоравий ҳужжатларни чиқариш, ҳукумат қарорларида назарда тутилмаган қўшимча маълумотлар ва ҳужжатларни талаб қилиш тақиқлаб қўйилди. Бундан ҳам муҳими, энди тадбиркор ўзини ҳеч қачон ёлғиз деб ҳисобламайди. Кичик ва ўрта бизнесни қўллаб-қувватлаш бўйича белгиланган вазифаларнинг амалга оширилишида давлат бошқаруви органлари, кредит-молия муассасалари, суғурта ташкилотлари, шунингдек, ҳукуматга қарашли бўлмаган ташкилотлар ҳам масъулдирлар.

Фақат шугина эмас. Давлат ҳокимияти маҳаллий органлари, вазирликлар, идоралар ва тузилмаларнинг фаолиятига баҳо беришда уларнинг кичик ва ўрта бизнес, хусусий тадбиркорликнинг ривожлантирилишига қанчалик самарали кўмаклашаётганликлари ҳам ҳисобга олинади.

Ўзбекистон Товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар ҳудудий палаталари ҳузурида эса хўжалик ҳисобидаги кичик ва ўрта тадбиркорликни ахборот-маслаҳат билан қўллаб-қувватлаш маркази ташкил этилади.

Булардан ташқари, кичик ва ўрта тадбиркорлик субъектлари буюртмаларини шакллантириш ҳамда хорижий кредит линияларига танлов асосида киритиш учун республикамиз минтақаларида 1998 йилнинг сентябри — 1999 йилнинг февралида чет эл технологиялари ва ихчам асбоб-ускуналарининг кўргазма-тақдимотлари ўтказилади.

Лойиҳаларни танлаб олиш ва ўрта тадбиркорликни ривожлантириш учун хорижий кредитлар бериш тартибига кўра эса, кичик ва ўрта тадбиркорлик субъектлари томонидан бу кредитлардан ўз вақтида ва мақсадли фойдаланилаётганини тижорат банклари назорат қилиб борадилар.

Савол туғилиши мумкин: мабодо хорижий кредитларни олиш шартларини бажариш учун зарур бўлган маблағ етишмаса, тадбиркорларга ким ёрдам беради? Бу масаланинг ечими ҳам қарорда кўзда тутилган. Яъни ана шу маблағнинг бир қисми Бизнес-фонд томонидан тўлдирилади. Шу билан бирга, кичик ва ўрта бизнес субъекти томонидан хорижий кредит линияси бўйича гаровни суғурталаш юзасидан суғурта мукофотининг 50 фоизини ҳам суғурта компанияларига Бизнес-фонд, Деҳқон ва фермер хўжаликларини қўллаб-қувватлаш жамғармаси тўлайдилар.

Хорижий кредит линияларининг ваколатли ижрочи банкларига кичик ва ўрта бизнес субъектида гаров таъминоти етарли бўлмаган тақдирда-чи? Бундай ҳолатда келгуси ҳосил учун фьючерс шартномаларини ёки кредит ҳисобига сотиб олинган асбоб-ускуналар билан ишлаб чиқарилган маҳсулотни, кредит ҳисобига сотиб олинган, кейинчалик «Кимошди» савдосида сотиладиган ёки ўзининг гаров эгаси ҳуқуқини сотиш чоғида лизингга бериладиган хорижий ихчам асбоб-ускуналарни гаров сифатида қабул қилиш мумкин.

Қарорда, шунингдек, Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки ва Ўзбекистон банклар уюшмасининг тижорат банклари томонидан кичик ва ўрта корхоналарга хорижий кредит линияларини киритиш учун инвестиция лойиҳаларини экспертизадан ўтказиш ва танлаб олиш бўйича бепул хизматлар кўрсатилиши тўғрисидаги ташаббуслари маъқулланди.

Кўриниб турибдики, бу қарор тадбиркорликни ривожлантириш, кичик ва ўрта бизнес субъектларини қўллаб-қувватлаш йўлида қўйилган яна бир муҳим қадамдир.

Бошқача айтганда, тадбиркорларнинг олдида турган тўсиқларга барҳам берилиб, уларнинг «кишанланган қўллари ечилди», эмин-эркин фаолият кўрсатишларига кенг йўл очилди.

Бўш келманглар, тадбиркорлар!

И. ЎТБОСАРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ОЛИЙ МАЖЛИСДА УЧРАШУВ

Кеча, 2 июнь куни Олий Мажлис Раиси Э. Халилов Ўзбекистонга ташриф буюрган ЕХҲТнинг кам сонли миллатлар ишлари бўйича Олий комиссари Макс ван дер Стул жанобларини қабул қилди.

Илиқ ва дўстона вазиятда ўтган суҳбат чоғида Парламент Раиси юқори мартабали меҳмонга Олий Мажлиснинг тузилиши ва фаолияти тўғрисида, депутатларнинг қонунчилик иши ҳақида сўзлаб берди, тили, ирқи, диний эътиқоди ва бошқа тафовутларидан қатъи назар, Ўзбекистонда яшаётган барча миллат ва элатлар вакилларига яшаш, ишлаш ҳамда ўқиш учун эркин ва тенг ҳуқуқли шароитни кафолатловчи мустаҳкам ҳуқуқий база яратиб бераётган қонунларга тўхталди. Кўп жиҳатдан шунинг шарофати билан республикада тинчлик ва осойишталик сақланиб турибди, барқарорлик ва хавфсизлик самарали тарзда таъминланмоқда.

Макс ван дер Стул жаноблари фуқаролар ҳуқуқларига риоя этиш, миллатлараро муносабатларни уйғунлаштириш, миллий гуруҳларнинг маданий эҳтиёжларини қаноатлантириш муаммоларини ҳал этиш, инсоний мезонлар соҳасидаги мажбуриятларни бажариш юзасидан Ўзбекистонда олиб борилаётган ишларга юксак баҳо берди.

Суҳбатдан сўнг ЕХҲТ Олий комиссари ва унга ҳамроҳлик қилаётган кишилар Олий Мажлис биносини, унинг залларини кириб кўрдилар, депутатларнинг иш шароитлари билан танишдилар.

Юқори мартабали меҳмон Олий Мажлисда бўлган вақтида унга ЕХҲТнинг Марказий Осиё билан алоқалар бўйича Бюроси бошлиғи жаноб Ганчо Ганчев ҳамроҳлик қилди.

"Ла Либр Бельжик":

Ўзбекистон — дунёвий давлат

Биз — Ўзбекистондамиз. Бу ердан икки юз километр нарида Афғонистон ҳудуди — дастлаб маҳаллий ўзбеклар, кейинчалик мавжуд толиблар тасарруфида бўлган жойлар бошланади. Бу ерда шариат қонунларига мувофиқ, аёлларнинг бошдан-оёқ паранжига бурканмай кўчага чиқиши, мусиқа тинглаш, жонли мавжудотларнинг суратини чизиш ва суратга олиш тақиқланган.

Буюк Ипак йўлида жойлашган афсонавий шаҳар — Самарқанд бозорларида эса, ўзингизни бошқа сайёрада юргандек ҳис этасиз. Бу ерда ҳар қадамда аёлларни учратишингиз мумкин. Улар майин табассум қилишади, кўйлаклари эса камалак рангида товланади. Сайёҳлар уларни суратга туширар экан, чинакам меҳмондўстлик ва хушфеъллик нима эканини билиб қайтишади.

Бу — Ўзбекистон дунёвий давлат эканлиги туфайлидир.

"Биз аждодларимиз эътиқод қилган динни ҳурмат қиламиз, ислом биз учун маънавий куч манбаидир", — деб таъкидлайди Ўзбекистон Республикасининг Президенти (ота-онаси унга Ислом деб исм қўйган). — Лекин бу ўлкада ҳеч қачон ислом давлати бўлмаган. Ҳатто буюк Темур даврида ҳам юртимиз дунёвий давлат ҳисобланган. Биз бу ерда диний маҳдудлик тарқалишига ҳеч қачон йўл қўймаймиз. Бундай хавф мавжуд, албатта, лекин бундай хавфга қарши қандай курашиш лозимлигини яхши биламиз".

СССР парчаланиб кетганидан сўнг минтақавий рақобат ва Афғонистон таъсири шароитида қўшни Тожикистонда собиқ коммунистлар билан Покистон ва Эрон қўллаб-қувватлаб турган турли мазҳабдаги ислом гуруҳлари ўртасида фуқаролар уруши авж олиб кетди. Бу уруш Марказий Осиё хавфсизлигига асосий таҳдид ҳисобланади. Бундан ташқари, Россиядаги айрим кучларнинг минтақада тартибни сақлаб туриш баҳонасида ўз таъсирини қайта тиклаш, Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги (МДҲ) доирасида ўз қонунларини ўрнатиш ва бу минтақани ҳарбий-сиёсий иттифоққа айлантириш истаги ҳали мурғак, бинобарин, анча мўрт бўлган собиқ совет республикалари учун хатарнинг қўшимча омилидир.

Беларуснинг (собиқ Белоруссия) ўз Президенти Александр Лукашенко ташаббуси туфайли Москва билан келишиш мўъжизаларини кўрсатаётганини истисно қилганда ҳам, собиқ СССРнинг яна бир нечта республикаси ўз ҳудудий манфаатлари бар-

(Давоми 2-бетда).

"Ла Либр Бельжик":
Ўзбекистон — дунёвий давлат

(Давоми. Боши 1-бетда).

бод бўлиши мумкинлигидан хавотирга тушиб, МДҲнинг ҳарбий-сиёсий иттифоқ бўлишини хоҳламоқда: Арманистон Озарбойжондан Қорабоғ вилоятини тортиб олиш ниятида бўлгани учун Кремль билан ҳисоблашмоқда, Тожикистон эса, ўз чегараларини қўриқлашни Россия чегара қўшинларига топшириб қўйган. Шу боис, Ислом Каримов яқинда Бельгия Қироллигининг Бош вазири Жан-Люк Деханени қабул қилган пайтида "советлар етказган жароҳатлар"ни тезроқ даволаш тўғрисида гапирар экан, "Қорабоғ, Абхазия ва Тожикистон"ни эслатиб ўтди.

Россия, Беларусь, Қозоғистон ва Қирғизистон 1996 йил март ойида Божхона иттифоқини тузгач (бу иттифоққа яқинда Тожикистон ҳам қўшилди), МДҲ Тошкентнинг ҳайрихоҳлигидан маҳрум бўлди. Ҳар доим Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигига ҳайрихоҳ бўлиб келган Ислом Каримовнинг фикрича, бу иттифоқнинг тузилиши улкан эркин савдо зонасининг қисқаришига ҳамда "божхона бандитизми"га олиб келади. Чунки "эндиликда Ўзбекистондан Бельгияга ташиб кетиладиган товардан олинадиган бож солиғи шу товар қийматидан уч баравар кўп" бўлмоқда. Ўзбекистон Президенти МДҲдаги бу мамлакатларда "божхона йиғимларидан тушаётган фойда миллий даромаднинг 30 фоизигача бўлган қисмини ташкил этаётгани учун" уларга таъна қилмоқда.

МДҲ мамлакатлари ўртасида собиқ СССРдан қолган асосий мерос бўлган иқтисодий алоқаларнинг қисқариши чегараларнинг турли томонларида табиат ресурсларини истифода этишни енгиллатишга ёрдам бермайди, албатта.

Каспий денгизининг "бўлиб олиниши" бунга яққол мисол бўла олади. Каспийдаги нефть конларидан биргаликда фойдаланишни ёқлаб чиқаётган Россия, Эрон ва Қозоғистон Озарбойжон сиймосида жиддий мухолифга дуч келмоқда. Озарбойжон Каспий денгизини миллий ҳудудларга бўлиб юборишни афзал кўради. Чунки Каспий денгизи "бўлиб олинган" тақдирда, "катта нефть"нинг анчагина қисми Озарбойжонга тегишли бўлиб қолади.

Филипп ПАКЕ.
("Ла Либр Бельжик" (Озод Бельгия) газетасининг 1998 йил 28 май сонидан олинди).

ДЕҲҚОНКИ, ДОН СОЧАР...
МИРЗАЧЎЛЛИКЛАР МАТОНАТГА ҚОДИР

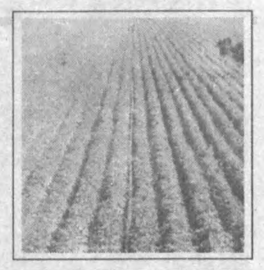

Мирзачўл тумани ҳокими хонасига киришим билан кўзим стол устидаги тақсимчага солинган оппоқ нарсаларга тушди. Яқинроқ бориб қарасам, 8-10 дона пилла экан. Пиллалар тагида қоғоз ва ёзув ҳам бор эди. Тақсимчага тикилаётганимни кўриб... ҳоким гап бошлади:

— «Янги дала» ширкатлар бирлашмасидан Фотима Аҳмедова жўнатибди. Бу — туманда пилла топшириш қизғин бораётганганлиги ҳақидаги сигнал. Йигитларга айтдим, пилла теришни бошлаган биринчи пиллакорга совға тайёрланглар! Кўрдингизми, — дейди у пиллаларни бир-бир салмоқлаб кўрар экан, — бироз шошилибди, айрим пиллалари тўқ, айримлари, сарғиш ва бўш.

Суҳбат шу жойга келганда узилди. Хонага икки киши кириб келди ва ҳол-аҳвол сўрашгач, ҳокимга мурожаат қилди:

— Биз Жиззах индустриал техникумиданмиз. Талабаларнинг ётоқ жойларини бориб кўрмоқчи эдик.

Хуллас, уларнинг суҳбатларидан билдимки, туманда сафарбарлик эълон қилинган, вилоятнинг кўпгина туманларидан ҳашарчилар жалб этилган. Чунки пахта майдонларини бегона ўт, айниқса, печак қоплаб олган. Айни пайтда туман далаларида икки мингдан ортиқ ҳашарчи меҳнат қилаётир. Туманнинг жами 13 минг 800 гектарлик пахта майдони бор. 1150 гектар ерга чигит плёнка остига экилган. Баҳорги жала ва дўл мирзачўлликларни ҳам четлаб ўтмади. Кўпгина майдонлардаги икки қулоқ бўлиб қолган ғўзаларни ер билан яксон қилди. Натижада 2700 гектарга чигит қайта экилди. Экиш ишлари 20 майгача давом этди.

— Биз қайта экишни 18 майда тугалладик, — дейди «Тошкент» ширкатлар бирлашмаси 1-бўлим бригадири Юсуф Ибрагимов. — 128 гектарга чигит қайта қадалди. Об-ҳаво яхши бўлса, Худо кузини берса, кўрмагандай бўлиб кетамиз. Ахир, айтишадику, йўқолганига қайғурма, топилганига қувон, деб.

Кигиз кимники бўлса, шунинг билаги қаварур. Юсуф аканинг ва ён-атрофидаги ишчиларининг офтобда қорайган юзлари, меҳнатда тобланган чўқмор билакларини кўриб, бу нақлнинг нақадар топиб айтилганига яна бир бор амин бўлдим. Улар ҳозиргина даладан чиқиб, тамадди қилишган экан. Энди қаёққа, деб сўрадим улардан.

— Далага, — дейишди улар.

Кўп иссиқ эди, дим эди. Қаёқдандир гармсел ҳам эсарди. Аслида, биз учрашган жой туман машина-трактор парки экан. Шийпонда пилла қурти боқилмоқда. Бир томонда эса сон-саноқсиз қишлоқ хўжалик техникалари. Уларнинг қаровсизлиги шундай кўриниб турибди.

— Буларнинг қаровчиси борми? — сўрайман Юсуф акадан.

— Бор. Эҳтиёт қисмлар камлиги учун унисидан олиб, бунисига ишлатишади, бунисидан олиб унисига. Қўл кучи эса етишмайди. Ҳозир далаларимизни чирмовиқ қоплаб олган. Ғалла экилгандан кейин кўпайди.

Мазкур хўжаликнинг 3-бўлимида биз тумандаги агроиқтисодиёт коллежи талабалари билан суҳбатлашдик. Улар шийпонда ётиб, деҳқонларга чопиқда ёрдам беришаётган экан. Талабаларнинг меҳнати қанчалик унумли бўлмасин, уларга яратилган шарт-шароитдан кўнглимиз тўлмади. Бу шийпондаги аҳвол санитария ва гигиена талабларига мутлақо жавоб бермайди.

«Боғбон» жамоа хўжалигида биз катта тўй тараддуди устидан чиқдик. Маълум бўлишича, вилоят ҳокимининг қарорига мувофиқ, ушбу хўжаликка Мирзачўлни ўзлаштиришда катта меҳнат қилган фидойи инсон Расул Ҳайдаровнинг номи берилибди. Шу муносабат билан ҳамда Расул Ҳайдаровнинг 70 йиллиги хотирасига бағишлаб тантана ўтказилиши мўлжалланаётган экан.

— Расул отанинг болалари ҳам қобил фарзанд чиқди, — дейди хўжалик раҳбари Яхшибой Тўйчиев. — Ушбу тантананинг бошида ҳам уларнинг ўзлари туришибди. Суҳбатимиз тағин бугунги кун мавзусига кўчди.

— Хўжалигимиз асосан боғдорчилик ва узумчиликка ихтисослашган, — дейди раис. — Аммо 130 гектарлик пахта майдонимиз ҳам бор. Табиатнинг инжиқлиги туфайли 50 гектар майдонга қайта чигит экдик. Қайта экишни 17 майда тамомладик.

— Мутахассисларнинг фикрича, бир гектар майдонга чигит экиш учун кетадиган умумий харажат 2876 сўмни ташкил қилар экан. Табиийки, қайта экиш харажатларининг барчаси пахтанинг таннархига, аниқроғи, хўжаликнинг бўйнига «юк» бўлиб тушади, тўғрими?

— Тушади. Аммо бу харажатларни аслида суғурта ташкилотлари тўлаши керак. Бу йил ҳам биз кетган харажатларимизни акт қилиб топширдик. Бироқ бундан умид йўқ. Чунки ўтган йили мен Зафаробод туманида ишлагандим. Шундай аҳвол юз берганда суғуртадан бир тийин ҳам ололмадик.

Излаб-излаб, йўқлаб-йўқлаб, суғурта сирини билиш мақсадида «Ўзагросуғурта» Давлат акциядорлик компаниясининг Мирзачўл тумани бўлими мудири Раҳматулла Кенжабековни топдик.

— Кўпчилик бизнинг фаолиятимиз мазмуни билан яхши таниш эмас, — дейди мудир. — Билакс, бунақа норозиликлар, эътирозлар бўлмасди. Чунки биз фьючерс шартномаси асосида ишлаймиз. Яъни, қишлоқ хўжалик экинларини етиштириш учун бериладиган аванс маблағи қайтариш учун суғурталанади. Биз асосан пахта тайёрлаш заводлари билан шартнома тузамиз. Заводга суғурта полиси берилади. Хўжаликлар билан эса аванс суммасига гаров шартномаси тузилади. Аванс маблағининг 0,5 фоизигина бизнинг ҳисоб рақамимизга тушади. Масалан, ўтган йили 22 та фермер хўжалиги заводдан олган аванс пулидан қутилолмаган. Шу боис биз заводга 1 млн. 109 минг сўм пул тўладик.

— Гап қайта экилган майдонларга кетган харажатларни тўлаш ҳақида бораётганди...

— Ҳозир, ҳозир. Бунинг учун хўжаликлар биз билан йил бошида ихтиёрий шартнома имзолаши керак. Биз ҳам бундан манфаатдормиз. Афсуски, хўжаликларда бунинг учун пул йўқ. Масалан, бу йил Абай номли хўжалик санацияга тушди. Биз хўжалик билан 3 млн. 320 минг сўмга ихтиёрий шартнома тузганмиз, аниқроғи шу асосда қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари суғурталанди. Яқинда ушбу хўжалик ҳам 395 гектар майдонга қайта чигит қадади. Биз бунга кетган харажатларни, албатта, тўлаймиз. Бошқа хўжаликларнинг харажатларини қоплашга ожизмиз, чунки бунга қонун йўл қўймайди.

Туман далаларини айланар эканмиз, ниҳоятда қизғинлигини ҳис этдик. Одамлар пилла топширишяпти, ғаллага сув қўйилмоқда, ғўзалар чопиқ қилинаяпти. Мўйқалам соҳиби ушбу манзарани картинага туширганда «Матонатнинг сурати» деб ном берарди, эҳтимол. Ҳақиқатда ҳам, Мирзачўл одамлари, уларга ҳашарга отланган ёшлар самарали меҳнат қилишмоқда. Эртанги ризқ-рўзимизни яратишмоқда. Аммо биз сафаримиз давомида уларнинг меҳнатини мувофиқлаштириш зарурлигини ҳис этдик. Бир чимдим беғамлик ҳам йўқ эмас. Ҳокимлик сафарбарлик эълон қилибдими, демак унинг ҳеч бир манзарасини назоратдан қочирмаслиги керак.

Эсирғап БОЛИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ОИЛАНИНГ ТИРГАГИ — АЁЛ

Ўзбекистон Республикаси «Ижтимоий фикр» жамоатчилик фикрини ўрганиш марказида Оила йилига бағишланган «Аёл — оила — ҳуқуқ» мавзусида давра суҳбати бўлиб ўтди. Давра суҳбатида Бош вазир ўринбосари, Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитасининг раиси Д. Ғуломова, «Ижтимоий фикр» жамоатчилик маркази директори Р. Убайдуллаева, Инсон ҳуқуқлари бўйича миллий марказ директори А. Саидов, «Экосан» халқаро жамғармаси президенти Ю. Шодиметов, Ўзбекистон Болалар жамғармаси раиси И. Юсупова, «Оила» марказининг директори О. Мусурмонова, Республика ижтимоий таъминот вазирининг биринчи ўринбосари О. Абдуллаева, олим ва мутахассислар иштирок этдилар.

Маърузаларда таъкидланганидек, Олий Мажлисда қабул қилинган 300 та қонундан 35 таси аёлларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилишга қаратилган. Меҳнат Кодексида меҳнат шароитида аёлларнинг ҳуқуқлари, уларни ижтимоий ҳимоя қилиш, ёш болалик ва кўп фарзандли аёлларга бериладиган имтиёз ва кафолатлар белгилаб берилган.

Давра суҳбатида жамиятда ижтимоий барқарорликни мустаҳкамлашда аёл ва оиланинг роли, «Соғлом авлод учун» жамғармасининг ўсиб келаётган авлодни соғломлаштиришдаги ўрни, ногирон хотин-қизларни тиббий-ижтимоий реабилитация қилишнинг устувор йўналишлари ва бошқа масалалар бўйича фикр-мулоҳазалар алмашинилди.

М. ЙЎЛДОШЕВА,
«Халқ сўзи» мухбири.

ФОТОНИГОҲ

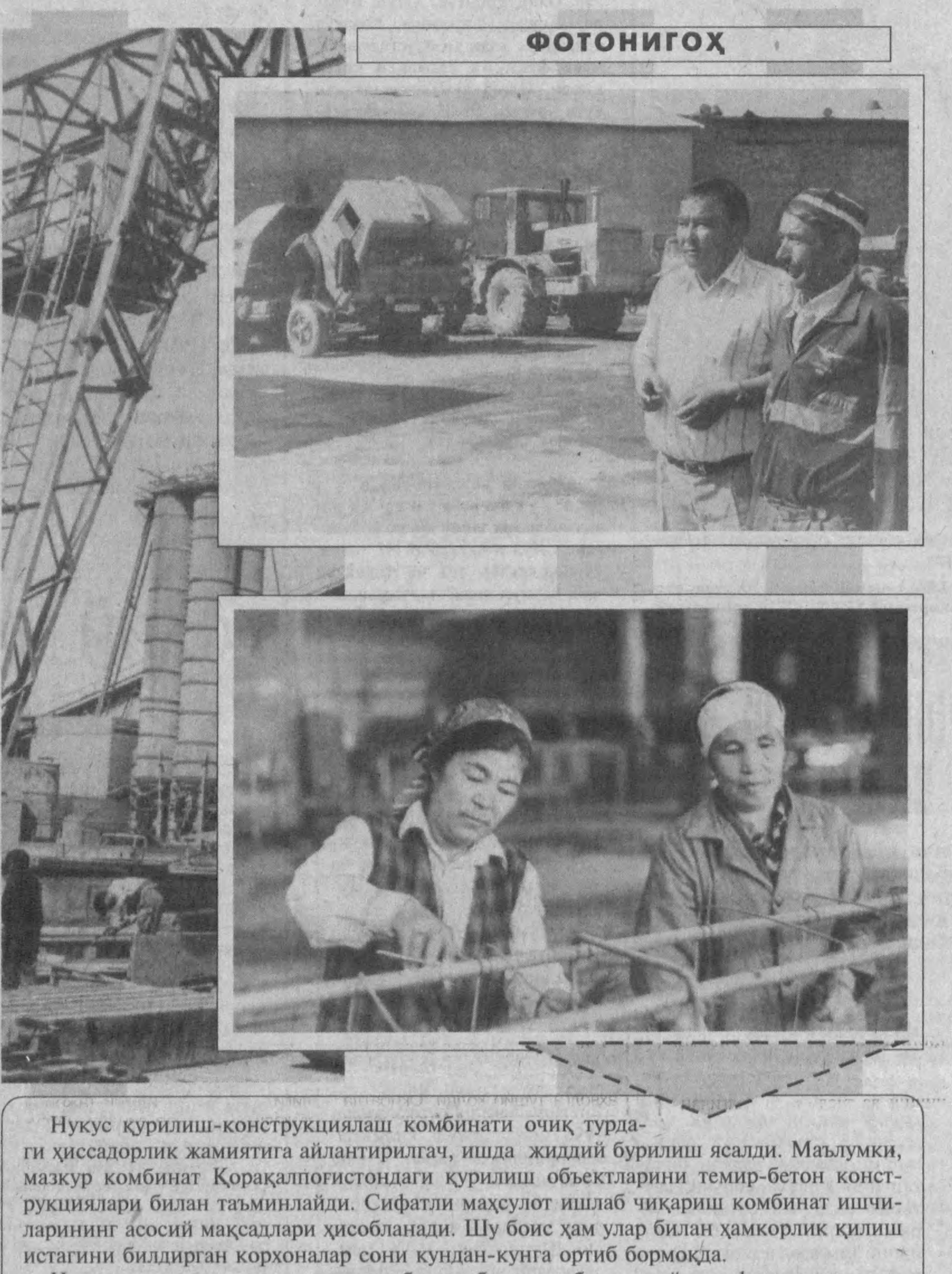

Нукус қурилиш-конструкциялаш комбинати очиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятига айлантирилгач, ишда жиддий бурилиш ясалди. Маълумки, мазкур комбинат Қорақалпоғистондаги қурилиш объектларини темир-бетон конструкциялари билан таъминлайди. Сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш комбинат ишчиларининг асосий мақсадлари ҳисобланади. Шу боис ҳам улар билан ҳамкорлик қилиш истагини билдирган корхоналар сони кундан-кунга ортиб бормоқда.

Натижада иш режалари ортиғи билан бажарилиб, моддий манфаатдорлик ҳам ошмоқда.

Суратларда: комбинат автожамланмаси бошлиғи Нўъмон Кўздибоев ва ҳайдовчи Жумабой Эржоновлар; ишчилар Ж. Хўжамбетова ва Э. Ўтбегановалар иш устида; комбинатнинг ишлаб чиқариш майдони.

А. МУРОТОВ (ЎзА) олган суратлар.

САВОБ
ҲАМЖИҲАТЛИКДА ГАП КЎП

Тошкент вилоятида бевосита ҳокимлик ташаббуси билан хайрия тадбирлари ўтказиш анъанага айланиб бормоқда. Халқаро болаларни ҳимоя қилиш куни қариндош уруғлари қўлида тарбияланаётган 400 нафар етим гўдаклар Юқори Чирчиқ туманидаги «Дўстлик» жамоа хўжалиги маданият саройига таклиф этилди.

Уларга совға-саломлар улашиб, меҳр-мурувват кўрсатилди. Вилоят ҳокимлиги ва вилоят хотин-қизлар қўмитасининг бундай савобли тадбирларда турли жамоат ташкилотлари, жамғармалар билан ҳамкорлик қилаётгани ибратлидир.

Ш. КАРИМОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ФАЙЛАСУФЛАР АНЖУМАНИ

Ҳозирги тараққиёт, юз бераётган туб ўзгаришлар илмий тафаккурни ҳам янгиламоқда. Иброҳим Мўминов номидаги Фалсафа ва ҳуқуқ институтида бўлиб ўтган «Мустақил Ўзбекистон: фалсафа ва ҳуқуқ фанларининг долзарб муаммолари» мавзуидаги анъанавий илмий-назарий конференция шундан далолат беради. Мустақиллик ва фалсафа, мустақил Ўзбекистонда мулк ҳуқуқининг ривожланиши, оила муаммосининг фалсафий жиҳатлари... Фалсафа фанлари докторлари А. Жалолов, О. Файзуллаев, Ўзбекистон Фанлар академияси мухбир аъзоси Т. Раҳмонқуловларнинг маърузалари ана шу долзарб масалаларга бағишланди.

Фалсафа ва ҳуқуқ фанларининг турли йўналишларига оид шўъба йиғилишларида пойтахтлик таниқли ва ёш олимлар фаол иштирок этиб, мазкур фан соҳаларининг мамлакатимиз ривожига қўшажак ҳиссалари тўғрисида ўзаро фикр алмашдилар.

С. ШЕРАЛИЕВ.

Истиқлол берган имкон

ОЁҚ ОСТИДАГИ ХАЗИНА

Илгари тузни ҳам четдан олиб келган бўлсак, эндиликда ўз кимёвий маҳсулотларимизни экспорт қилмоқдамиз

Ўзбекистоннинг геологик харитасига назар ташласангиз, турли-туман фойдали қазилма конларининг шартли белгилари зич жойлашганини кўрасиз. Юртимиз заминида Менделеев даврий жадвалининг деярли барча элементлари борлиги исботланган. Ҳозиргача 900 дан ортиқ фойдали қазилма конлари қидириб топилган. Бу бойликларни аҳоли жон бошига тақсимлайдиган бўлсак, Ўзбекистон дунё давлатлари орасида олдинги қаторлардан бирини эгаллайди.

Беихтиёр савол туғилади. Нега давлатимиз шунчалик ер ости бойликларига эга бўла туриб, собиқ иттифоқ даврида иқтисодий жиҳатдан орқада қолиб кетган эди? Нега ўзимизда ишлаб чиқарилиши мумкин бўлган тайёр маҳсулот ва хомашёнинг кўпчилик турлари четдан олиб келинарди? Сабаб битта: марказнинг нияти собиқ СССР ҳудудида яшаётган халқларни нафақат сиёсий, айни пайтда иқтисодий жиҳатдан ҳам қарамликда ушлаб туриш эди.

Мамлакатимизда ўзлаштирилган фойдали қазилма конлар хусусида сўз кетганда, улар, энг аввало, собиқ империя манфаатларига хизмат қилганлигини айтиш керак. **Биринчидан**, конлар фақат собиқ марказ манфаатларидан келиб чиққан ҳолда ўзлаштирилган. Маҳаллий аҳоли эҳтиёжлари умуман инобатга олинмаган. Оддий бир мисол. Ўзимизда етарли ош тузи конлари мавжуд бўлишига қарамасдан, у тўлиқ четдан олиб келинган. **Иккинчидан**, фойдали қазилма конларни маҳаллий эҳтиёжлардан келиб чиққан ҳолда ўзлаштириш учун катта маблағлар талаб қилинар эди. Бу, албатта, саноатнинг янги тармоқлари тез ривожланишига, Ўзбекистонда мустақил хўжалик юритиш имконияти ошишига олиб келиши мумкин. Бу, табиийки, марказ манфаатларига асло мос келмас эди. Шу сабабли ҳам биз «бой-камбағал» давлат бўлиб қолган эдик. Ниҳоят мустақиллик шарофати билан ер ости ва ер усти бойликларимиздан халқимиз, давлатимиз равнақи йўлида фойдаланиш имкони туғилди.

Мавжуд аниқланган минерал хомашё заҳиралари республикамизда кимё саноатини жадал ривожлантириш имконини беради. Тармоқ мустақиллик ўзанига ўтгандан сўнг хомашё таъминотида четга боғлиқ бўлиб қолганлиги яққол сезилди. Ташқаридан келтирилаётган турли хил ишлаб чиқариш воситалари таъминоти кескин камайиши, баъзиларининг эса умуман тўхтаб қолиши кимё саноатини мураккаб аҳволга солиб қўйди. Маҳсулот турлари анча камайиб кетди.

Бу ҳол бошқа тармоқларнинг ривожланишига ҳам тушов бўла бошлади. Масалан, минерал ўғитлар ишлаб чиқаришнинг камайиши агросаноат комплекси ривожланишига салбий таъсир этмай қолмади. Бу кимё саноатини маҳаллий хомашё базасига асосланиб, ўз имкониятларимизни ишга солган ҳолда ривожлантиришга эътибор беришни тақозо этди. Аввало, кимё саноати корхоналарини қайта ихтисослаштириш, янги маҳсулот турларини ўзлаштириш борасида катта ишлар бошланди. Қисқа вақт ичида Андижон, Қўқон ва Янгийўл шаҳарлари корхоналарида озиқ-овқат спирти ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Фақатгина 1997 йилда ушбу корхоналарда 2 миллиондан зиёд декалитр спирт ишлаб чиқарилди.

Яна бир мисол. 80-йилларнинг охирида Қўқон кимё заводи нотўғри жойда қурилганлиги ва технологик жараёнларнинг бузилиши оқибатида аҳоли зич ҳудуднинг ҳавоси, ичимлик суви заҳарланаётганлиги тўғрисида бутун жамоатчилик бонг урганди. Лекин собиқ иттифоқ бунга пинагини ҳам бузмади. Мазкур муаммо фақатгина мустақиллик даврига келиб ҳал бўлди. Ҳозир ушбу корхона ихтисослашувини тўлиқ ўзгартириб, озиқ-овқат спирти, шунингдек, калиш ишлаб чиқармоқда. Бундай мисолларни кўплаб келтиришимиз мумкин.

Кимё саноатида амалга оширилаётган ислоҳотларни янада чуқурлаштириш, тармоқ тараққиётининг ягона тизимини шакллантириш мақсадида республикамиз ҳукумати «1998-2002 йилларда Ўзбекистон кимё саноати корхоналарини комплекс ривожлантириш дастури»ни тасдиқлади.

Дастурнинг асосий мақсади минерал-хомашё ресурсларининг янги турларини ўзлаштириш ва уларнинг негизида янги корхоналар қуриш, ишлаб турган корхоналарни замонавийлаштириш ҳисобига, биринчи навбатда, қишлоқ хўжалигини минерал ўғитлар ва ўсимликларни ҳимоя қилишнинг кимёвий воситалари билан таъминлашни яхшилашдан иборатдир. Айниқса, рақобатбардош кимё маҳсулотларининг янги турларини ишлаб чиқаришга, уларнинг материал сарфини ва таннархини камайтиришга, ишлаб чиқаришнинг экологик хавфсизлигини таъминлашга алоҳида эътибор берилган.

Дастурга 23 та инвестицион лойиҳалар киритилган бўлиб, уларни амалга ошириш учун 3,525 миллиард АҚШ доллари миқдорида сармоя жалб қилиниши мўлжалланган. Мазкур йирик лойиҳалар орасида Қўнғирот сода заводи, Қизилқум фосфорит комбинатининг иккинчи навбати, Фарғонадаги «Азот», «Навоийазот», Олмалиқдаги «Аммофос», Чирчиқдаги «Электрокимёсаноат» ишлаб чиқариш бирлашмалари, Самарқанд кимё заводини реконструкция қилиш ва бошқалар бор. Лойиҳаларнинг амалга оширилиши ҳар йили мингдан ортиқ қўшимча иш жойлари яратиш имконини беради.

Ушбу тадбирларни амалга ошириш натижасида кимё саноатида ишлаб чиқариш 4 марта ошади. Янги маҳсулот чиқариш салмоғи салкам 40 фоизни ташкил қилади. Тармоқ тузилмасида эса туб таркибий ўзгаришлар содир бўлади. Масалан, минерал ўғитлар ишлаб чиқариш мутлоқ ўсгани ҳолда уларнинг тармоқ тузилмасидаги улуши 1994 йилдаги 66,9 фоиз ўрнига 2002 йилда 46,5 фоизга тушади. Бунда ўта зарур бўлган янги кимё маҳсулотларининг, айниқса, пластмасса ва синтетик смолаларнинг салмоғи ортади. Экспорт салоҳиятини оширишга ва импортнинг ўрнини босадиган маҳсулотлар ишлаб чиқаришга алоҳида эътибор берилади. Агар 1997 йилда тармоқда экспорт ҳажми 50,8 миллион АҚШ долларини ташкил этган бўлса, 2002 йилда бу кўрсаткич 643,4 миллион АҚШ долларига етказилиши кутилмоқда. Импортнинг ўрнини босадиган маҳсулот ҳажми эса 10 мартага ортади.

Президентимиз Олий Мажлис XI сессиясида таъкидлаганларидек: «Четдан сармоя келмаса, четдан инвестиция келмаса, Ўзбекистон тез орада тараққий этган давлатлар даражасига чиқа олмайди». Матбуотда эълон қилинган «Чет эл инвестициялари тўғрисида»ги Қонун хорижий сармояларнинг эркин кириб келишига ҳуқуқий кафолат беради. Бинобарин, дастурда чет эл инвестицияларини жалб қилишга алоҳида эътибор берилган. АҚШ, Германия, Япония, Франция, Италия, Швейцария ва бошқа ривожланган давлатлар инвестициялари иштирокида ўндан ортиқ қўшма корхоналар ташкил қилиш мўлжалланмоқда. 23 та лойиҳанинг барчасида чет элликлар ўз сармоялари билан иштирок этадилар.

Дастурдаги обеъктларнинг ишга туширилиши нафақат кимё саноатини, балки агросаноат ва ёқилғи-энергетика комплекслари, машинасозлик, бинокорлик материаллари, озиқ-овқат, целлюлоза-қоғоз ва бошқа бир қанча тармоқларнинг барқарор ривожланишини таъминлайди.

Республикамизда минерал ўғитлар ва ўсимликларни кимёвий ҳимоя қилиш воситалари ишлаб чиқариш келажакда ҳам муҳим тармоқ бўлиб қолади. Маҳаллий хомашё базасида фаолият кўрсатаётган корхоналарни такомиллаштириш ва янги кичик қўшма корхоналар ташкил қилиш ҳисобига азотли, фосфорли ўғитлар ҳамда ўсимликларни кимёвий ҳимоя қилиш воситалари билан ички эҳтиёжларимизни қондирибгина қолмасдан, балки уларни экспорт қилиш ҳам ошади.

Бизда фосфорит конларининг энг йирик манбалари мавжуд. Уларни ўзлаштириш борасида мамлакатимизда катта ишлар амалга оширилмоқда. 1998 йилнинг биринчи чорагида 300 минг тонна бойитилмаган фосфорит уни ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган Қизилқум фосфорит комбинатининг биринчи навбати ишга туширилди. Унга керакли хомашё Навоий вилоятидаги Жерой-Сардора фойдали қазилма конидан олинмоқда.

Шу кунларда комбинатнинг бойитилган фосфорит уни ишлаб чиқариш қувватини 450 минг тоннага етказиш борасида ишлар олиб борилмоқда. Комбинат иккинчи навбатининг қурилиши йилига 5,5 миллион тонна фосфорит рудаси қазиб олиш қувватига эга Тошқура конини ишга тушириш, 2 миллион 774 минг тонна фосфорит концентрати ёки 700 минг тонна аммофос ишлаб чиқариш имконини беради.

Дастурда Қизилқум фосфорит комбинати иккинчи навбати қувватларини ўз вақтида самарали ўзлаштириш мақсадида «Аммофос» ишлаб чиқариш бирлашмаси ва Самарқанд кимё заводини реконструкция қилишни лойиҳалаштириш, асбоб-ускуналар етказиб бериш ва қурилиш-монтаж ишларини амалга оширишнинг аниқ муддатлари белгилаб қўйилган.

Мамлакатимизда азотли ўғитлар ишлаб чиқариш истиқболли соҳа ҳисобланади. Чунки бизда азотли ўғитларнинг асосий компоненти ҳисобланган аммиак ишлаб чиқариш учун етарли хомашё (табиий газ) ва энергетика базаси мавжуд. Дунё бозорида эса унга бўлган талаб тинмай ортиб бормоқда. Шуларни назарда тутиб, «Азот», «Навоийазот», «Электрокимёсаноат» ишлаб чиқариш бирлашмаларини тўлиқ қайтадан таъмирлаш, янги ишлаб чиқариш технологияларини йўлга қўйиш, уларнинг таркибида қўшма корхоналар тузиш мўлжалланмоқда.

Маҳаллий хомашё асосида ўзимизда ўсимликларни ҳимоя қилиш препаратлари ва компонентлари ишлаб чиқариш ҳисобига 2002 йилда инсектоакарицидлар билан 73 фоиз, фунгицидлар билан 35 фоиз ва гербицидлар билан 74 фоиз таъминланади. Натижада ҳар йили 71 миллион АҚШ долларидан кўпроқ миқдорда валюта маблағлари тежаб қолинади.

Қорақалпоғистон Республикасида 1996 йилда Қўнғирот сода заводи қурилиши бошланган эди. Лойиҳани амалга ошириш учун 625,34 миллион АҚШ доллари сарфланиши кутилмоқда. Жалб қилинаётган хорижий кредитларни ўз вақтида қайтаришни таъминлаш мақсадида Германия фирмалари консорциуми ўз зиммасига завод ишлаб чиқарадиган маҳсулотнинг камида 50 фоизини жаҳон бозорида сотиш мажбуриятини олган.

Лойиҳанинг технологик қисмининг қурилиши 1998 йилнинг охирида бошланиб 2000 йилда тугатилади. Завод йилига 160 минг тонна кальцийли сода, 150 минг тонна каустик сода, 20 минг тонна озиқ-овқат содаси ва 400 минг тонна ош тузи ишлаб чиқариш қувватига эга бўлади.

Технологик объектлар қурилиши хорижий инвестициялар ва республика тижорат банклари кредитлари ҳисобига, саноат ва ижтимоий инфратузилма объектлари қурилиши бюджет маблағлари ҳисобига амалга оширилади. Энергия ва ресурсларни тежашнинг замонавий технологияларини қўллаш ва ишлаб чиқаришнинг экологик хавфсизлигини таъминлаш лойиҳанинг асосий талабларидан ҳисобланади.

Қўнғирот сода заводининг қурилиши асосан учта катта масаланинг ҳал қилинишига ёрдам беради. **Биринчидан**, Қорақалпоғистон ҳудудида жойлашган бой фойдали қазилма конлари (Борсакелмас ош тузи ва Жамонсой оҳактош конлари) ишга туширилади. **Иккинчидан**, минтақада саноат ишлаб чиқаришини ривожлантириш ва аҳолини иш билан таъминлаш муаммоларини ҳал қилишга ёрдам беради. Маълумки, Қорақалпоғистон саноат ривожланиш даражаси жиҳатидан республикамизнинг қолоқ минтақаси саналади. Завод қурилиши Орол бўйида ишлаб чиқариш кучларининг тез ривожланишига сезиларли таъсир кўрсатади. **Учинчидан**, республикамиз халқ хўжалигининг барча тармоқлари учун кальций, каустик ва озиқ-овқат содасини импорт қилиш тўхтатилади, қисман четга ҳам сотила бошланади.

Қишлоқ хўжалиги экинлари ҳосилдорлигини оширишда муҳим омил бўлган калийли ўғитлар ишлаб чиқариш бизда ҳали ривожлангани йўқ. Аслида, калий тузларининг ўрганилган бой заҳираларига эгамиз. Дастурга Тюбегатан калийли тузлар конини ишга тушириш лойиҳаси киритилган. «Ўзкимёсаноат» уюшмаси мазкур лойиҳа бўйича дастлабки қидирувларни ўтказиш учун «Тиссен Хандель Берлин ГМБХ» (Германия), «Софремин» (Франция) фирмалари, лойиҳани маблағ билан таъминлаш бўйича «Мицуи» (Япония) фирмаси билан аҳдлашувга эришган. Келажакда Ўзбекистон бутун Марказий Осиё давлатларига калийли ўғитлар етказиб бериш имкониятига эга бўлади.

Шундай қилиб, Дастурнинг амалга оширилиши нафақат кимё саноатини, балки бутун иқтисодиётимизни янги босқичга кўтаради. Мамлакатимизнинг экспорт салоҳияти ошади, иқтисодий мустақиллигимиз мустаҳкамланади.

Авазхон СОДИҚОВ,
иқтисод фанлари номзоди.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ АХБОРОТИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 1998 йил 2 июндан бошлаб ҳисоб ва божхона тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади:/*

1 Австралия доллари	54,80
1 Австрия шиллинги	7,02
1 Англия фунт стерлинги	143,47
10 Бельгия франки	23,94
1 Голландия гульдени	43,80
10 Греция драхмаси	2,89
1 Дания кронаси	12,96
1 БАА дирхами	23,99
1 АҚШ доллари	88,10
1 Миср фунти	25,89
1 Ирландия фунти	124,44
1 Исландия кронаси	1,23
10 Испания песети	5,81
100 Италия лираси	5,01
1 Канада доллари	60,47
1 Хитой юани	10,64
1 Қувайт динори	292,01
100 Ливан фунти	5,83
1 Малайзия ринггити	22,79
1 Германия маркаси	49,37
1 Норвегия кронаси	11,69
1 Польша злотийси	25,24
10 Португалия эскудоси	4,83
1 Сингапур доллари	52,32
1 СДР	117,65
1000 Туркия лираси	0,34
1 Финляндия маркаси	16,25
1 Франция франки	14,73
1 Швеция кронаси	11,24
1 Швейцария франки	59,34
1 ЭКЮ	97,09
10 Жанубий Корея вони	0,63
10 Япония иенаси	6,34
1 Россия рубли	14,29
1 Украина гривнаси	42,82
1000 Беларусь рубли	2,46
1 Латвия лати	147,57
1 Литва лити	22,03
1 Молдава лейи	18,62
1 Қирғизистон соми	4,42

**/ Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.*

ПИЛЛА-98

Дўстлик тумани пиллакорлари қарийб бир ой мобайнида қилган узлуксиз меҳнатлари самарасига эришдилар. Давлатга 42 тонна қимматбаҳо саноат хомашёси топширилди. Бу режадагидан 15 тонна кўп демакдир. Айни пайтда туман «Пилла» ҳиссадорлик жамияти ишчи-хизматчиларининг қўли-қўлига тегмайди. Пиллакорлар териб топшираётган пилла сифатини аниқлаш, тарозуга қўйиш, қуритиш... Бу меҳнатларнинг барчаси ўз ишига масъулият билан ёндашишни талаб этади.

СУРАТЛАРДА: тумандаги «Пилла» ҳиссадорлик жамияти лаборанти Гулшод Жумалиева ва жамият ҳосилоти Миркомил Суяров пилла сифатини текширишмоқда; Нарзулла Дориев пилла қуритишнинг ҳаддисини олган ишчилардан.

Б. ТЎРАЕВ (ЎзА) олган суратлар.

АНДИЖОНДАН ХАБАРЛАР

Ғаллачилик

БЕГОНА ЎТ ҲОСИЛ КУШАНДАСИ

Омборимиз донга, дастурхонимиз нонга тўлсин десангиз буғдойзорни ораланг, у ер-бу ерда пайдо бўлган бегона ўтдан тозаланг. Экинни суғориш, озиқлантиришни тобида ўтказмасангиз, панд еб қоласиз.

Андижонлик ғаллакорларнинг бугунги шиори ана шундай. 70 минг гектар майдонда буғдойнинг «Купава», «Юна» сингари серҳосил, дони қаттиқ навларини парвариш қилаётган деҳқонлар тиғиз кунларни бошдан кечирмоқдалар. Айрим майдонларда пайдо бўлган рапс ўти зудлик билан йиғиштириб олинди. Жалолқудуқ, Избоскан, Қўрғонтепа туманлари ғаллакорлари экинни икки марта суғориб, озиқлантирдилар. Деҳқон меҳрига қониб ривожланаётган экин текис бошоқлади. Мутахассисларнинг эътирофича, бу йил ҳам ҳосил мўл бўлади.

Пахтаободлик комбайнчилар эса ўз тасарруфларидаги 43 та ўрим агрегатини мавсумга тахт қилиб қўйишди.

Пахтачилик

ҒЎЗА ШОНАГА КИРДИ

Кейинги кунлардаги сурункали ёғингарчилик, ҳаво ҳароратининг кескин пасайиб кетиши экинларга, айниқса, иссиқсевар ғўза ниҳоллари ривожига ўз таъсирини кўрсатди. Шунга қарамай, Андижон вилояти Шаҳрихон туманидаги Ғ.Жўраев номли жамоа хўжалигининг қатор бригадалари далаларида ғўза шоналай бошлади. Деҳқонлар буни плёнка шарофати деб баҳоламоқдалар.

Плёнка остида пахта етиштиришда ўзига хос тажриба тўплаган хўжалик миришкорлари бу йил 400 гектар ерда деҳқончилик қилмоқдалар. Ерга уруғ ташлаш, ғўзани ягана қилиш, бегона ўтдан тозалаш, қатор ораларига ишлов бериш сингари муҳим агротехник тадбирлар барвақт тугалланди. Эндиги навбат шона ва гулнинг тўкилиб кетмаслигига эришишдир.

О.ШОДМОНАЛИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ШАРТНОМАЛАР ҚАНДАЙ БАЖАРИЛМОҚДА?

ҚАРЗ ОЛИНДИМИ, ТЎЛАНИШИ ШАРТ

Бўлмаса корхона банкрот ҳолатига тушади

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси мажлисининг "1997 йилда республикани ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунлари, иқтисодий ислоҳотларнинг боришини баҳолаш ва 1998 йилда иқтисодий ислоҳотларнинг асосий йўналишлари тўғрисида"-ги шу йил 25 февралдаги 1-сонли баёни ҳамда Президентимизнинг 1998 йил 4 мартдаги "Хўжалик юритувчи субъектларнинг иқтисодий ночорлиги ва шартнома мажбуриятларининг бажарилиши учун мансабдор шахсларнинг жавобгарлигини кучайтириш тўғрисида"ги Фармони талаблари жойларда қандай бажарилмоқда?

Бу борада республика Прокуратураси ва унинг бўлинмалари изчил назорат ишларини олиб бормоқдалар. Хусусан, жорий йилнинг дастлабки тўрт ойида прокуратура органлари томонидан иқтисодий ночор корхона ва ташкилотларнинг аҳволи юзасидан хўжалик судларига киритилган аризалар бўйича 54 та корхона банкрот деб топилди. Самарқанд вилоятидаги "Шарбат" хусусий кичик корхонаси, Бухоро вилоятидаги "Камолот" ҳиссадорлик жамияти, Қашқадарё вилоятидаги "Газмол" очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти, Фарғона вилоятидаги "Мевасабзавоттайёрловсотиш" корхонаси, Наманган вилоятидаги "Кирисон" уюшмаси, "Шоҳруҳ" фермер хўжалиги, "Муҳаммад Аюбхон" кўп тармоқли хусусий фирмаси, Тошкент вилоятидаги "Чибисим" жамияти шулар сирасига киради.

Шуни таъкидлаш керакки, хўжалик юритувчи субъектларнинг иқтисодий ночор ҳолатга тушиб қолишларига кўпинча мансабдор шахслар айбдор бўлмоқдалар. Мисол учун Гулистон шаҳридаги "Улуғбек" кўп тармоқли ишлаб чиқариш фирмасини олиб кўрайлик. Унинг раҳбари Н.Худойбердиев 1996 йили корхонада қўшимча иш жойлари яратиш мақсадида Сирдарё вилояти меҳнат, аҳолини иш билан таъминлаш ва ижтимоий муҳофаза қилиш бошқармасидан 2 млн. сўм кредит олади. Лекин у бу маблағдан мақсадсиз фойдаланиб, давлатга катта миқдорда зарар етказди. Шу боис суд ҳукмига биноан, Н.Худойбердиевга нисбатан тегишли жазо тайинланди. Айни чоғда прокуратура томонидан хўжалик судига киритилган даъво аризаси ҳам қаноатлантирилиб, фирма банкрот деб топилди.

Шу вилоятдаги "Шоҳруҳ-Р" кўп тармоқли компания раҳбари А.Мираҳмедов эса 1995 йили Миллий банкдан олинган 2 млн. сўм кредитни мақсадсиз ишлатиб юборган. Ҳолбуки, компания суғурта тўлови, иш ҳақидан қарздор эди. Энди бунга банк қарзи ҳам қўшилгач, у иқтисодий ночор аҳволга тушиб қолди. Оқибатда суд ҳукмига кўра, А.Мираҳмедов жиноий жавобгарликка тортилди. Мазкур ташкилотни эса банкрот деб эътироф этиш ҳақида хўжалик судига даъво аризаси киритилди.

Бундай ачинарли ҳолат Жиззах вилоятида ҳам учрамоқда. Мирзачўл туманидаги "Саида" кичик корхонаси раҳбари Ш.Эшматов "Тадбиркорбанк"дан 5 млн. сўм кредит олиб, шундан 2,3 млн. сўмини ўзлаштиришдан ўзини тия олмади. "Ўзи хон, ўзи бек-да". Корхонанинг келгуси тақдири билан нима иши бор? Аммо у адашганини кейинроқ англаб етди. Ш.Эшматовга нисбатан жиноий иш қўзғатилиб, кичик корхонани банкрот деб топиш тўғрисида хўжалик судига даъво аризаси киритилди.

Корхоналарнинг иқтисодий ночор аҳволга тушиб қолишига мансабдор шахсларнинг тўлов интизомини мустаҳкамлаш борасидаги талабларга зид равишда маҳсулот қийматидан 15 фоизини олдиндан олмасдан маҳсулот беришлари, муддати ўтган қарзларни ундириш юзасидан қонуний чоралар кўрмаётганлари ҳам сабаб бўлаётир. Масалан, Наманган вилоятидаги Мингбулоқ тумани "Агрофирма" ҳиссадорлик жамиятининг 10,5 млн. сўмлик, шу туман қурилиш бўлимининг 12 млн. сўм дебиторлик қарзлари бўлсалар-да, бу жамият раиси А.Халилов ва бўлим бошлиғи А.Камоловни ташвишлантирмагани қизиқ. Аммо кемага тушганнинг жони бир. Ҳозир иккала ҳолат бўйича туман прокурори томонидан жиноий иш қўзғатилиб, тергов ҳаракатлари олиб борилмоқда.

Қорақалпоғистон Республикаси Қонликўл туманидаги "Жайхун" жамоа хўжалиги, Жиззах вилояти Пахтакор туманидаги "Агросувсервис" корхонаси, Навоий вилояти Қизилтепа туманидаги А.Аҳмедов номли, Навоий туманидаги "Ўзбекистон" жамоа хўжаликлари, Андижон вилояти йўл ва кўприк қуриш бошқармаси, Улуғнор туманидаги "Шаҳрихон", Мирзааҳмедов номли ширкатлар уюшмалари раҳбарлари фаолияти хусусида ҳам шундай дейиш мумкин. Улар қарзларнинг ўсишига йўл қўйганликлари, бу қарзларни ундириш борасида қонуний чоралар кўрмаганликлари учун, барчаси устидан жиноий иш қўзғатилди.

Хўжалик юритувчи субъектларнинг ўзаро муносабатларида шартномалар, шу жумладан, контрактация шартномалари тузиш, уни бажаришда қонун талабларига риоя қилиш муҳим аҳамиятга эга. Аммо айрим мансабдор раҳбарлар ана шу қоидани менсимаяптилар, маҳсулот етиштирувчилар ва тайёрловчилар ўртасида ҳуқуқий, мулкий, моддий муносабатларни белгилаб, уларнинг бажарилишини таъминламаяптилар, оқибатда корхоналар моддий зарар кўраётир. Прокуратура бундай қонун бузилишларини аниқлаб, уларни бартараф этиш юзасидан тегишли таъсир чораларини қўлламоқда.

Айтайлик, Фарғона вилоятидаги Бағдод тумани тайёрлов идоралари бошоқли дон етиштириш юзасидан 19 та хўжалик билан контрактация шартномаси тузган. Бироқ якунда "Ҳамзаобод" жамоа хўжалиги, "Конизар" илмий-тажриба хўжалиги ва ҳунар лицейи маҳсулот етиштириш бўйича белгиланган мажбуриятларни бажармаганларини қандай қилиб изоҳлаш мумкин?

Шу туманда пахта ва гўшт маҳсулотлари етиштириш бўйича тузилган контрактация шартномаларининг ижроси ҳам ўлда-жўлда. Сабаби — "Ғалаба", Охунбобоев номли, Ҳазиний номли, "Мирзаобод", "Ҳамзаобод", "Ўзбекистон" жамоа хўжаликлари зиммасидаги мажбуриятларни бажариш юзасидан зарур чораларни кўрмаганлар.

Шундай бўлса-да, туман қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармаси, дон маҳсулотлари комбинати ва бошқа тайёрлов идоралари мутасаддилари йўл қўйилган камчиликларнинг олдини олиш, мулкий, моддий чора кўриш, етказилган зарарларни ундириш ўрнига томошабин сифатида қўл қовуштириб ўтирибдилар. Бунга куласизми ё куясизми?

Бундай мисоллар оз эмас. Сурхондарё вилояти Жарқўрғон туманидаги "Оққўрғон" жамоа хўжалигида ижарага ер олган фуқаролар шартнома шартларини бажармаганлиги сабабли, улардан 443,743 минг сўмлик зарарни ундириб олиш мақсадида туман прокуратураси томонидан судга 10 та даъво аризаси киритилди.

Андижон вилояти Улуғнор туманидаги "Шаҳрихон" ширкатлар уюшмасида эса экинларни ўз вақтида ва белгиланган меъёрда суғориш, ўғитлаш ва ғўзани терим арафасида дефолиация қилишга эътибор берилмаган. Натижада 1997 йили белгиланган режага нисбатан 1361 тонна пахта, 62 тонна сабзавот, 496 тонна маккажўхори силоси кам етиштирилган. Устига устак, хўжалик раҳбарларининг масъулиятсизлиги туфайли пахта ҳосили етиштиришга 116546 минг сўм сарфлангани ҳолда атиги 50163 минг сўм даромад олинган. Бошқача айтганда, 66383 минг сўм зарар кўрилган. Жами зарар эса 89012 минг сўмни ташкил этади.

Текшириш якунига кўра, Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг 208-моддаси асосида уюшманинг собиқ раиси Абдуғаффор Маматов ва бош ҳисобчиси Х.Шокировларга нисбатан жиноий иш қўзғатилиб, тергов олиб борилмоқда.

Яна бир мисол. Тошкент шаҳридаги "Ирмонтажқурилиш" трестига қарашли 61-СПМК корхонасида ўтказилган текшириш жараёнида 2 млн. 941 минг 026 сўмлик муддати ўтиб кетган дебиторлик қарзлари борлиги маълум бўлди.

Ачинарли томони шундаки, корхонанинг иш ҳақи бўйича қарзи 1 млн. 109 минг 759 сўмни, шу жумладан, ишдан бўшаган ходимлардан қарзи эса 64 минг 883 сўмни, нафақалар бўйича қарзи 59 минг 613 сўмни ташкил этади. 1997 йилнинг май ойида унинг давлат бюджетидан қарзи 650 минг 960 сўмга тенг бўлган бўлса, 1998 йилнинг биринчи февраль ҳолатига кўра, бу кўрсаткич 6 млн. 066 минг сўмга етган. Шу даврда кредиторлик қарзи эса 927 минг 340 сўмдан 7 млн. 644 минг 956 сўмга кўпайган. Бундай ҳолат билан муроса қилиш мумкинми?

Текшириш натижасида 61-СПМК раҳбари И.Иброҳимов ЎР ЖКнинг 207-моддаси 1-қисмига мувофиқ, жиноий жавобгарликка тортилиб, иш судга ҳавола қилинди. Корхонани эса банкрот деб топиш юзасидан хўжалик судига даъво аризаси киритилди.

Бу мисолларни биз шунчаки келтираётганимиз йўқ. Хулоса шуки, ўзи бошчилик қилаётган корхонанинг иқтисодий ночор аҳволга тушишига сабабчи бўлган ҳар бир раҳбар олдида ана шундай қисмат кутаётганини унутмасин.

Зафар ШАМСИЕВ,
республика Прокуратураси умумий назорат бошқармаси бошлиғининг ўринбосари, адлия маслаҳатчиси.

ҚАРОР ВА ШАРҲ

ҚИЗҒИН АМАЛИЙ ИШ БОШЛАНМОҚДА

«Таълим тўғрисида»ги Қонун ҳамда «Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури» қабул қилинганидан кейин ўтган бир йилга яқин вақт давомида уларда қўйилган вазифаларни босқичма-босқич ҳаётга тадбиқ этиш борасида муайян ишлар амалга оширилди. Яқинда матбуотда эълон қилинган «Ўзбекистон Республикасида умумий ўрта таълимни ташкил этиш тўғрисида» ва «Ўзбекистон Республикасида ўрта махсус касб-ҳунар таълимини ташкил этиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ҳукумат қарорлари таълим ислоҳотининг жадал тус олаётганлигидан далолат беради.

Шу муносабат билан газетамиз мухбири мазкур жараёнларнинг бевосита иштирокчиси, Ўрта махсус, касб-ҳунар таълимини ривожлантириш институти директорининг ўринбосари Эдем Азизович Сейтхалиловга учрашиб, унга бир қатор саволлар билан мурожаат этди.

— Эдем Азизович, аввало, Вазирлар Маҳкамаси томонидан қабул қилинган бу икки қарорнинг таълим тизимида олиб борилаётган ислоҳотлардаги ўрни, уларда қўйилган вазифаларнинг аҳамияти ҳақида тўхталиб ўтсангиз.

— Маълумки, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг IX сессиясида таълим тизимидаги мавжуд умумтаълим ва касб-ҳунар дастурлари ўртасида узвийлик ва ворисликнинг йўқлиги натижасида таянч ва ўрта мактаб битирувчиларида касбга йўналтирилганлик ва меҳнат фаолияти кўникмалари шаклланмай қолаётганлиги, йигит ва қизларимиз ўз қобилиятлари, истаклари, ижодий ва меҳнат мойилликларига монанд ҳолда ҳаёт йўлларини белгилаб олишда қийинчиликлар сезаётганликлари таъкидланган, ўқув дастурлари эса мафкуравий сарқитлардан тўлиқ халос бўлмаётганлиги жиддий танқид остига олинган эди.

Ўтган давр мобайнида, халқ таълими тизими ходимлари, олимларимиз, ўқитувчилар, махсус ташкил этилган ишчи гуруҳлар вакиллари танқиддан тўғри хулоса қилиб, катта ташкилотчилик ишларини амалга оширдилар. Таҳлиллар, қизғин мунозаралар натижасида юқорида кўрсатилган қарорларда белгиланган вазифалар шаклланди. Таъкидлаш жоизки, бу ишларнинг ҳаммаси мамлакатимиз Президенти бошчилигида ва узлуксиз назорати остида амалга оширилди. Хусусан, жорий йилнинг 23 январида Президентимиз ҳузурида бўлган йиғилишда таълим тизимидаги ислоҳотлар юзасидан аниқ вазифалар қўйилди. Улар қабул қилинган қарорларнинг асосини ташкил этади.

Мазкур қарорларда белгиланган вазифаларнинг аҳамияти шундан иборатки, уларни ҳаётга татбиқ этиш натижасида ўқувчиларда меҳнат кўникмалари, мустақил ижодий фикрлаш, касб танлашга ва атроф-оламга онгли муносабат ҳосил бўлади. Миллий ва умумбашарий қадриятларни узвий бирлаштириш асосида юксак маънавий-ахлоқий фазилатлар тарбияланиб, Ватанга ва халққа содиқ фуқаролар шакллантирилади. 1-9-синфлар ўқув дастурларининг академик лицейлар ва касб-ҳунар коллежларидаги ўқитиш дастурлари билан ўзаро узвий боғланиши таъминланади.

— Қарорларда белгиланган вазифаларни бажариш учун ишни нимадан бошлаш лозим, деб биласиз?

— Эътибор берган бўлсангиз, қарорларда 1998 йилнинг 1 августига қадар умумий ўрта таълим, 1999 йилнинг 1 июнига қадар эса ўрта махсус, касб-ҳунар, таълимининг давлат таълим стандартларини ишлаб чиқиш белгиланган. Бу бежиз эмас, албатта.

Зеро, давлат таълим стандартлари умумий ўрта, ўрта махсус, касб-ҳунар таълим мазмунига ҳамда сифатига қўйиладиган талабларни белгилайди. Яъни биз, биринчи галда фуқаролар учун давлат томонидан кафолатланган, билим олишнинг минимал даражасини белгилаб олишимиз зарур. Мазкур белгиланган минимал даража, мамлакатимиз ҳудудидаги барча таълим муассасалари ва ўқувчилар учун мажбурийдир. Мазкур белгиланган даражадан пастга тушиш мумкин эмас, юқорига эса марҳамат — қанча хоҳласангиз, қайси йўналишда хоҳласангиз... Мамлакатимизда белгиланган минимал билим даражаси ёшларимизга ўзининг ҳаёт йўлини ҳамда кейинги босқичларда таълим олиш йўналишини аниқлаб олиш имкониятини бериши даркор.

Давлат таълим стандартларини жорий этиш асосида биз ўқувчиларни тайёрлаш учун мақбул бўлган зарур ўқув фанларини, таълим дастурларини, ўқув соатлари ҳажмларини шакллантириш, таълим муассасалари фаолиятини холисона баҳолаш имкониятига эга бўламиз.

— Қарорда, шунингдек, жорий йилнинг 1 сентябригача умумтаълим мактаблари учун, 1999 йилнинг 1 сентябригача ўрта махсус, касб-ҳунар таълими учун давлат таълим стандартлари билан бир қаторда, унинг асосида, тажриба ўқув дастурлари ишлаб чиқилишини таъминлаш топширилган. Шу муносабат билан режалаштирилган тажриба синов майдонлари ролини изоҳлаб берсангиз.

— Тажриба-синов майдони, бу — педагогик фан ва амалиётнинг ҳамкорликдаги фаолиятининг алоҳида бир усули бўлиб, «Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури»да белгиланган таълим сиёсатининг йўналишларини ҳамда ижтимоий-педагогик ташаббусларни ҳаётга тадбиқ этишга хизмат қилади. Тажриба-синов борасидаги ташаббус илмий таҳлилга асосланган ҳамда ўқув жараёнига янги мазмун, шакл ва воситаларни татбиқ этишга йўналтирилган бўлиши лозим.

Ҳукуматимизнинг юқорида кўрсатиб ўтилган қарорлари асосида жойлардаги тажриба майдонларини белгилашда биз жойлардаги таълим муассасаларининг салоҳиятидан, мавжуд шароитларидан, ходимларнинг янгиликка интилувчанлигидан, моддий-техник негизнинг замонавий талабларга жавоб беришидан, қандай ижодий муҳит яратилганлигидан келиб чиқдик.

Шунингдек, мазкур таълим даргоҳларида ўқув фанларининг ўқитилишига ҳам эътиборни қаратдик. Натижада, масалан, Бухоро вилояти ва Тошкент шаҳрида — она тили ва адабиёти, Тошкент шаҳрида — чет тиллари, Андижон вилоятида — давлат ва ҳуқуқ асослари, Хоразм ва Наманган вилоятлари — математика ва информатика асослари, Самарқанд вилоятида — физика ва астрономия фанларидан тажриба-синов ишларини олиб бориш мақсадга мувофиқлиги ҳақида таклифлар тайёрланди.

Умумтаълим мактабларида тажриба-синов ишлари 1998-1999 ўқув йили мобайнида, ўрта махсус, касб-ҳунар таълими муассасаларида эса 1999-2000 ўқув йили мобайнида режалаштирилган.

Тажриба-синов натижалари асосида давлат таълим стандартлари, ўқув тажриба дастурлари жиддий таҳлил этилади ҳамда тегишли хулосалар Вазирлар Маҳкамасига киритилади. Таъкидлаш жоизки, давлат таълим стандартлари, ўқув-тажриба дастурлари ва дарсликларнинг янги авлодини яратиш ишига республикамизнинг энг эътиборли кучлари, илмий салоҳияти, ижодкор таълим ходимлари, новатор ўқитувчилар жалб этилмоқда.

— Умумтаълим мактаблари ўқув дастурларининг ўрта махсус, касб-ҳунар таълими ўқитиш дастурлари билан узвий боғланишини таъминлаш мақсадида қандай амалий ишларни бажариш кўзда тутилмоқда?

— Хабарингиз бор, ҳурматли Президентимиз Ислом Каримовнинг республика Олий Мажлиси IX сессиясида сўзлаган «Баркамол авлод — Ўзбекистон тараққиётининг пойдевори» нутқида мактабларимизда ўқитилаётган фанлар таркибан эски ҳолида сақланиб келаётганлигини, бу эса мустақиллик ва бозор иқтисодиёти шароитида юзага чиққан давлат ва миллий эҳтиёжларни қондиришга тўсқинлик қилаётганлиги таъкидланиб, тегишли зарур чоралар кўрилиши лозимлиги кўрсатиб ўтилган эди.

Ўтган давр мобайнида собиқ шўро тузумининг мустамлакачилик мафкурасига мўлжаллаб таълим тизимига киритилган ўқув дастурлари тубдан қайта кўриб чиқилди. Биргина мисол: мавжуд 10-11 синфларда ўтилиши мўлжалланган 2448 ўқув соатидан 532 соати янги ташкил қилинаётган 9 йиллик умумий ўрта тизими ўқув муддатига сингдирилади. Қолган 1716 соати ўрта махсус, касб-ҳунар таълим тизимига тавсия этилди. Натижада, умумий ўрта таълим ва ўрта махсус, касб-ҳунар таълими муассасалари фаолиятини мувофиқлаштириш, таълимнинг узлуксизлигини, бир-бирини бевосита давом эттириш ва ривожланишини таъминлаш имконияти яратиладиган бўлди.

— Эдем Азизович, кенг жамоатчилигимизни 9-синфни тамомлайдиган ўқувчиларнинг кейинги тақдири масаласи қизиқтирмоқда. Улар қандай қилиб академик лицейлар ва касб-ҳунар коллежларига саралнади?

—Аввало, таъкидлаш жоизки, янги тизимга босқичма-босқич ўтилади. Масаланинг жиддийлиги ҳисобга олиниб, таъкидлаб ўтганимиздек, тажриба-синов ишларини ўтказиш режалаштирилган. Бу ишларни «Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури»да белгиланган иккинчи босқич (2001-2005 йиллар)нинг охирида мўлжалланмоқда.

Энди бевосита саволингизга келсак, умумтаълим мактаблари битирувчиларига академик лицейлар ва касб-ҳунар коллежларига йўлланма беришда, ўқувчи 9 йил давомида бутун ўқув жараёнида ўзлаштиришга қараб тўплаган рейтинг баллари (баҳолар) асос қилиб олинади. 1998 йилнинг биринчи сентябрига қадар ўқувчиларни касб-ҳунарга йўналтириш ва психологик-педагогик ташхис қилиш мақсадида туманларда (шаҳарларда) махсус марказлар ташкил этиш режалаштирилган. Мазкур марказларнинг асосий вазифаларидан бири мактаб ўқувчиларига уларнинг қобилиятларини, касб-ҳунарга мойилликларини ва кўникмаларини ҳисобга олган ҳолда, академик лицей ва касб-ҳунар коллежидаги таълим йўналишини танлашда кўмаклашишдан, тавсия беришдан иборатдир.

— Сиз ўзингизнинг жавобингизда ўқувчиларнинг билимини баҳолашда рейтинг тизим жорий этилиши ҳақида гапирдингиз. Мазкур масаланинг моҳиятини очиб берсангиз.

— Мутахассислар, олимлар, амалиётчиларнинг фикрича, амалдаги беш баллик баҳолаш тизими эскирган бўлиб, мавжуд талабларга жавоб бермай қолди. Ўқувчилар билим даражасини баҳолашда кўп ҳолларда субъективизмга йўл қўйилмоқда. Муҳтарам Президентимиз Ислом Абдуғаниевич таъкидлаганларидек, мактаблардаги жараёнда ўқитувчи ҳукмрон.

Шунинг учун, ўқувчиларнинг билим савияси ва сифатини баҳолаш учун янги, такомиллаштирилган услубларга амал қилинади. Жумладан, бутун республика ҳудудида фаолият кўрсатаётган таълим муассасаларида **ягона рейтинг тизими** жорий этилади. Қарорда умумтаълим мактаблари ўқувчиларининг билимлари сифатини назорат қилишнинг рейтинг тизими тўғрисидаги Низомни 1998 йилнинг 1 сентябрига қадар ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш белгиланган. Худди шундай Низом академик лицейлар ва касб-ҳунар коллежлари учун ҳам 1999 йилнинг 1 сентябрига қадар ишлаб чиқилади.

Таъкидлаш жоизки, рейтинг кўп баллик тизим бўлиб, ривожланган демократик хорижий мамлакатларда қўлланиб, ўзининг ижобий натижаларини бермоқда. Рейтинг тизимининг жорий этилиши рақобат натижасида ўқувчиларда ўқишга бўлган қизиқишни ривожлантиради, фарзандларининг ўқиш жараёнига ота-оналар қизиқишининг ҳам кучайишига олиб келади.

— Қабул қилинган қарорлар ижросини таъминлаш, уларнинг бажарилишини назорат этиш қандай амалга оширилади?

— Қабул қилинган қарорлар билан давлат таълим стандартлари, тажриба ўқув дастурлари ишлаб чиқилиши ва уларни синаб кўриш устидан назоратни таъминлаш, шунингдек, киритилган таклифларни умумлаштириш мақсадида Республика комиссиялари ва махсус ишчи гуруҳлари ташкил этилган. Уларнинг таркибига юқори малакали кадрлар жалб этилган бўлиб, улар ўзларининг амалий фаолиятларини бошлаб юбордилар.

Комиссияларнинг асосий вазифалари этиб қуйидагилар белгиланган: махсус ишчи гуруҳлари фаолиятини назорат этиш ва мувофиқлаштириш; тайёрланган стандартлар, дастурлар, дарсликларни экспертизадан ўтказишни ташкил этиш; дастурларни тайёрлаш, синаб кўриш ва синаб кўриш жараёнларини оммавий ахборот воситаларида кенг ёритиш ва ташвиқот қилиш; мазкур жараёнда фаол ва ижодий равишда иштирок этган ходимларни моддий ва маънавий рағбатлантириш тўғрисида таклифлар тайёрлаш; ўқув дастурлари ва тегишли ўқув-методик мажмуалар ўз вақтида чоп этилишини ва жойларга етказилишини таъминлаш ва ҳ.к.

Таъкидлаш жоизки, қабул қилинган қарорлар ижросининг мониторинги (кузатиш)ни амалга ошириш ҳам режалаштирилган. Шу мақсадда уларнинг ижроси жойларда ўрганилади, таҳлил этилади ҳамда республика ҳукуматига тегишли таклифлар киритилади. Умуман олганда, мазкур қарорларнинг ижроси ҳамма поғонадаги бошқарув органлари ходимлари, олимлар, ўқитувчилар, методистлар зиммасига катта масъулият юклайди.

Ҳукуматимиз, жойлардаги маҳаллий ҳокимият органлари, таълим тизими ходимлари, кенг жамоатчиликнинг фаол иштироки натижасида қарорларда кўрсатилган вазифаларнинг белгиланган муддатларда ижросини таъминлашимизга ишончимиз комил.

Суҳбатдош: «Халқ сўзи» мухбири М. САФАРОВ.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ФАН ВА ТЕХНИКА ДАВЛАТ КОМИТЕТИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МУСТАҚИЛЛИГИНИНГ 7 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАБ

ФУНДАМЕНТАЛ ВА АМАЛИЙ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИШЛАРИ НАТИЖАЛАРИ БЎЙИЧА

ТАНЛОВ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Танлов 1994-1997 йилларда қуйидаги йўналишларда бажарилган ишлар якуни бўйича ўтказилади:

1. Фундаментал тадқиқотлар.
2. Амалий илмий-техник тадқиқотлар.
3. Илмий-техник ишланмаларни ишлаб чиқаришга татбиқ этиш.

Ҳар учала йўналиш бўйича биттадан танлов ғолиби белгиланади (ҳар бирига 100 минг сўмдан мукофот).

Танловда иштирок этиш учун ҳужжатларни қабул қилиш муддати — 1998 йил 1 июндан бошлаб 1 июлгача.

Танловга мулкчилик шаклидан қатъий назар турли ташкилотлар, шунингдек, алоҳида олим ва мутахассислар томонидан бажарилган ишлар тақдим этилиши мумкин.

Ишларни тақдим этиш ва ҳужжатларни расмийлаштириш тартиби билан ЎзР ФТДҚда танишиш мумкин.

Ишларни тақдим этиш ва ҳужжатларни расмийлаштириш бўйича барча саволлар билан қуйидаги манзилга мурожаат этиш мумкин:

700017, Тошкент ш., Ҳ. Сулаймонова кўчаси, 29.
Телефонлар: 139-16-80, 139-15-40, 139-18-46.

692

Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институтини битирган ёшлар

ДИҚҚАТИГА!

Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институти ректорати институтни **1998 йилгача битириб кетган ёшларни** ўз дипломларини олиб кетишларини сўрайди. Диплом олувчилар ўзлари билан **паспорт ва ишлаётган жойларидан маълумотнома** олиб келишлари зарур.

Ректорат.

686

Пул ўтказиш йўли билан ёки ўзаро ҳисоб-китоб асосида 12218 маркали ПОДШИПНИКлар сотиб оламиз.

Тел: 48-16-23, 48-16-24, 48-15-62.

“Челленжер” турнири бошланди

Тошкентдаги “Динамо” теннис кортларида хотин-қизлар ўртасида учинчи “Челленжер” халқаро турнири бошланди. Бу мусобақада 29 мамлакатдан 32 нафар энг яхши теннисчи иштирок этмоқда.

— Юртимизда теннис бўйича учинчи халқаро хотин-қизлар мусобақасининг иштирокчиларини кутиб олаётганимиздан хурсандмиз, — деди мусобақани очиш маросимида Тошкент шаҳри ҳокимининг биринчи ўринбосари Адҳам Миржалилов. — Эндиликда Ўзбекистон “Президент кубоги” каби нуфузли мусобақа билан машҳур бўлган мамлакатимиз хотин-қизлари орасида ҳам теннисни ривожлантиришга ўз ҳиссасини қўшмоқда. Тошкент турнири қизиқарли кураш ва ёрқин ғалабалар билан эсда қолади, деб умид қиламиз.

Ташкилот қўмитаси турнирнинг барча иштирокчиларига эсдалик совғаларини топширди. “Ўзбекнаво” ижодий жамоаси уларни Ўзбекистон мусиқа ва рақс санъати билан таништирди.

— Илгари Тошкентда ўтган дастлабки “Челленжер” турнирларида иштирок эта олмаганман, — дейди Халқаро теннис федерациясининг вакили Мишель Боури хоним. — Бу мусобақа ҳақида касбдошларимдан эшитган эдим. Юксак даражада ташкил этилган бу йилги мусобақада иштирок этаётганимдан мамнунман. “Динамо”нинг ажойиб теннис кортлари халқаро талабларга жавоб беради. Тошкент турнири узоқ вақт эсда сақланади. Чунки унинг ғолиблари Голландияда ўтадиган халқаро мусобақада иштирок этиш ҳуқуқини оладилар.

(ЎзА).

1998 йил – Оила йили

ЭСДА ҚОЛАДИГАН БАЙРАМ БЎЛДИ

Намангандаги «Дўстлик» теннис кортида вилоят савдо ходимлари касаба уюшма қўмитаси томонидан «Оила йили»га бағишланган «Отам, онам ва мен — аҳил спортчилар оиласи» шиори остида оилавий қувноқ стартлар бўлиб ўтди.

Очиқ тан олиш керак, аввалига бу тадбирнинг шу даражада табиий, байрамона руҳда ўтишига шубҳа билан қараганлар ҳам бўлганди. Бироқ, Тошкентда ўтказилган оилавий қувноқ стартлар мусобақасида иштирок этиб қайтган вилоят савдо ходимлари касаба уюшмаси қўмитасининг раиси Шарофат Зокирова шундай мусобақа ўтказишга қатъий аҳд қилди...

Мана, ниҳоят ҳаяжонга тўлиқ мусобақа куни ҳам етиб келди, «Дўстлик» теннис кортининг майдонида вилоятнинг барча туман ва шаҳарларидан келган 20 та оилавий команда саф тортди.

Вилоят ҳокимининг ўринбосари И. Юсупов команда аъзолари ва мусобақа ташаббускорларини қизғин табриклаб, бундай ажойиб спорт мусобақаси биринчилар қаторида Наманган вилоятида ҳам ўтказилаётганлигидан мамнунлигини изҳор қилди.

Шундан сўнг мухлисларнинг қувноқ қийқириқлари, ҳаяжонли хитоблари остида 4 та кичик гуруҳга тақсимланган оилалар ўртасида биринчилик учун қизғин кураш кетди. Ота-оналарнинг ўз фарзандлари билан чаққонлик бобидаги қувноқ баҳслашувлари томошабинларнинг қалбида ҳам жўшқинлик ва ҳавас уйғотди.

Финалга чиққан бешта оила ўртасидаги тортишувлар янада қувноқ ва шиддатли ўтди. Натижада 1-ўрин уйчилик Губайдуллинлар, 2-ўрин тўрақўрғонлик Аллабердиевлар, 3-ўрин чустлик Музаффаровлар, 4-ўрин Давлатобод туманидан Мавлоновлар, 5-ўрин шаҳар озиқ-овқат савдоси корхонасидан Дадабоевлар оиласига насиб этди.

Совринли ўрин соҳиблари вилоят «Матлуботсавдо», «Наманагансавдо» акционерлик компаниялари, вилоят касаба уюшмалари Кенгаши, физкультура ва спорт қўмитаси, физкультура ва спорт жамияти вилоят касаба уюшмалари қўмитасининг қимматбаҳо совғалари билан тақдирландилар. Гарчи ўрин олмаган бўлса-да, мусобақада қатнашган бошқа оилаларига ҳам вилоят қўмитасининг эсдалик совғалари берилди.

Акромжон САТТОРОВ,
Наманган вилояти.

ҚАДРИЯТЛАРИМИЗ

ТЕРМИЗИЙЛАР МУЗЕЙИ ҚУРИЛМОҚДА

Ал-Ҳаким ат-Термизий ҳазратлари мақбараларига яқин жойда термизийлар музейи қурила бошланди. «Сурхондарёпахтасаноатсотиш» бирлашмаси қурилиш харажатларини ўз зиммасига олди. Бирлашма қурувчилари ишни хоразмлик ҳамкасблари билан ҳамкорликда олиб борадилар.

Маълумки, 30 нафардан ортиқ алломалар Термизий тахаллуси остида ижод қилганлар. Бўлғуси музей ал-Ҳаким ат-Термизий, Имом Абу Исо Термизий, Собир Термизий, Хожа Самандар Термизий сингари салафларимиз ёзиб қолдирган турли илмларга оид ноёб меросни жамлаш ва тадқиқ этишга хизмат қилади.

Қурилишни Термиз шаҳрининг 2500 йиллик тўйига қадар ниҳоясига етказиш мўлжалланмоқда.

О. УСАНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

КЎРИК-ТАНЛОВ

Республикамиз мустақилликка эришганидан кейин маънавий-маърифий ишларга алоҳида эътибор берила бошлади. Озод диёримиз байрами сифатида анъанага айланиб қолган “Ўзбекистон-Ватаним маним” республика қўшиқ байрами халқимиз маданий ҳаётига чуқур сингиб бормоқда.

ИККИНЧИ ИСТЕЪДОД НАМОЙИШИ

Мамлакатимиз Президентининг Фармони ва Вазирлар Маҳкамаси Қарори асосида ўтказилаётган мазкур тадбир бошқа соҳа вакиллари сингари Ички ишлар вазирлиги ходимлари орасида ҳам кўтаринки руҳда ўтмоқда.

Ички ишлар идоралари ходимлари фуқароларнинг ҳуқуқлари ва осойишталигини ҳимоя қилиш билан бирга ўзларининг иккинчи истеъдодларини намойиш этиб, янги-янги мусиқий асарлар яратмоқдалар.

Кўрик-танловнинг Ҳамза номидаги ўзбек давлат академик драма театрида ўтказилган якунловчи босқичида қирққа яқин асар намойиш этилди. Улар орасида “Ватан қасидаси”, “Бахт юлдузим”, “Имкони бор бу юртнинг”, “Куйла, эй озод диёр” каби ватанпарварлик туйғуси мадҳ этилган ўнлаб янги қўшиқлар яратилди. Сайёрахон Мажидова, Тўлқин Тешабоев, Баҳодир Ҳусанов, Зулфия Эшонова сингари янги номлар кашф этилди. Қўшиқ матни ва мусиқасини яратишда таниқли ижодкорлар қатори Ички ишлар вазирлиги ходимларининг ҳам қатнашганлиги тармоқда санъатга, маданият ва маънавиятга қизиқиш тобора ортиб бораётганидан далолат берди.

Танлов якунига кўра ички қўшинлар бошқармаси “Турон юлдузлари” дастасининг яккахон хонандаси, прапорщик Тожибарг Азизова “Ўзбекистон” қўшиғи учун биринчи ўринга сазовор бўлди. Иккинчи-учинчи ўринлар Қашқадарё вилоят ички ишлар бошқармаси ходимаси Райима Сатторова ва Қорақалпоғистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги инспектори Кувват Шариповга насиб этди. Биринчи ўрин соҳибаси энди Ўзбекистон қўшиқ байрами кўрик-танловининг республика босқичида маҳоратини намойиш этади.

Б. МАНСУРОВ,
ЎзА мухбири.

ЕТТИ ИҚЛИМ САДОСИ

Дунё воқеа-ҳодисаларга бой. Бироқ ларзакор воқеалар ҳар куни ҳам содир бўлавермайди. Ўтган май ойида Ҳиндистон ва Покистонда содир этилган ядро қуроли синовлари ҳаммасидан ошиб тушди, жаҳон жамоатчилиги ғазабини қўзғади, сайёрамизнинг энг олис бурчакларидаги давлатларда ҳам норозилик кайфиятини уйғотди. Шусиз ҳам оммавий қирғин қуроллари салмоғи таҳликали бўлиб турган бир пайтда бу хатарли синов оқибатлари нималарга олиб келишини тасаввур қилишнинг ўзи кишини сескантиради.

Ўз вақтида ядро қуролини ихтиро қилган олимлар атомнинг бўлиниши эзгуликка хизмат қилади, босқинчиларни жиловлайди, ялпи ёки аниқ бир макон тинчлигини таъминлайди, дея ўзларини ҳам, ўзгаларни ҳам ишонтиришган. Афсуски, ядронинг парчаланиши бундай чиройли натижаларга олиб келмади. Инсоният ўзи учун мутлақо тубсиз, иложсиз, қирғоқсиз жар ҳозирлаб қўйганини сезмай ҳам қолди.

Хиросима ва Нагасаки фожеалари бутун оламга XX асрда қандай «буюк кашфиёт» юзага келганлигини кўрсатди. Кейин Чернобилда атом реактори аланга олди. Собиқ СССРнинг ядро реактори билан ишлайдиган сув ости кемасида ҳалокат юз берди. Шунга ўхшаш яна бир неча ҳали-ҳануз тафсилотлари тўла ошкор этилмаган воқеа-ҳодисалар... Генерал Лебедь жанобларининг кичик жамадончаларга жойлаштирилган митти ядро бомбалари тўғрисидаги шов-шувли суҳбати. Ядро реакторларида ишлатилиб бўлинган хавфли ёқилғи ва бошқа ядровий чиқиндиларни жойлаштириш можаролари. Ядровий воситалар контрабандаси... Ва ниҳоят, ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисидаги Шартномага имзо чекмаган Ҳиндистонда, сўнг эса... Жанубий Осиёда ядросиз зонани барпо этиш ташаббускори — Покистонда ядровий қуролланиш пойгасининг бошлаб юборилиши...

Қадим илдизлари бир бу икки мамлакатнинг ўзаро муносабатлари ҳамиша мураккаб кечган. Мустақилликка эришилганидан бери ўтган 50 йил ичида ўзаро уч марта уруш бўлиб ўтди. Бир вақтлар сиёсий муносабатлар хавфли тус олганида тинчлик шаҳри бўлмиш пойтахтимиз Тошкентда ўзаро сулҳга эришилган эди. Аммо икки ўртадаги Кашмир муаммоси ҳали-ҳануз жиддий баҳс-мунозараларга, хатарли қуролланиш пойгасига сабаб бўлиб келмоқда.

Ҳиндистон ядро қуроли синовларини ўтказиш билан боғлиқ ўз хатти-ҳаракатларини «мамлакат хавфсизлигини таъминлаш» билан боғламоқда. Покистон эса «биз Ҳиндистон томони қанча синов ўтказган бўлса, шунга яраша иш тутдик, тамом-вассалом», дейди. Бу икки мамлакатдан олинаётган хабарларга қараганда, маҳаллий жамоатчилик ўз маъмурларининг бундай «қатъиятини» қўллаб-қувватлаётган эмиш. Тибетликларнинг маънавий отаси Далай Лама — бир вақтлар Хитойни шундай ҳаракатлари учун қоралаган киши, бугун Ҳиндистоннинг ёнини олиб, жаҳон жамоатчилигини бу мамлакатга қарши иқтисодий чоралар кўрмасликка чорламоқда. Бу ажал воситаси тўғрисида мутлақо тасаввурга эга бўлмаган оддий одамлар «Мана, ниҳоят, бизнинг кўчамизда ҳам байрам бўладиган бўлди, ҳозирча насронийларнинг бомбаси бор эди, хитойларники бор эди, яҳудийларники бор эди, энди эса мусулмонлар ҳам ўз бомбаларига эга бўлдилар...», дея бирбирларини қутламоқдалар. Во ажабо! Бу митти она-заминимизни мамлакатларга, тузумларга, ирқларга бўлиб ташлаганимиз етмаганидек, бугун энди бомбаларнинг ҳам диний эътиқодини аниқлаётган бўлсак?

Шарҳловчи минбари

ХАТАРЛИ МУСОБАҚА

Покистоннинг собиқ ҳукмдори генерал Зиё ул-Ҳақ пайтидаёқ жаҳон матбуоти бу мамлакатнинг ядровий иштаҳаси тўғрисида кўп ёзган эди. Жумладан, Қўшма Штатларга Рональд Рейган президентлик қилган йиллари Исломобод АҚШдан ядро қуролини элтишга қодир F-16 самолётларини сотиб ола бошлаганлиги, ядро физикаси билан шуғулланувчи юздан ортиқ покистонлик мутахассислар Америкада қайта тайёргарликдан ўтишгани, Карочидаги ядро реакторида ўша пайтдаёқ 20 килограмм соф плутоний ишлаб чиқилгани ва ниҳоят, Рейган жанобларининг «Покистон, агар у ўз ҳудудида Америка самолётлари эскадрильясини жойлаштиришга рози бўлса, атом бомбасини портлатиши ҳам мумкин, бу — бизнинг ишимиз эмас», деган сўзлари кўп мушоҳада-ю, мунозараларга сабаб бўлган эди. Бугун энди маълум бўлдики, бу ҳаракатларга нисбатан Ҳиндистон ҳам тинч кузатувчи бўлиб турмаган экан.

Масаланинг мураккаб томони шундаки, бошланган ядровий «мушт ўқталиш» мусобақаси яна давом этиши, бундан-да хавфли тус олиши эҳтимолдан узоқ эмас. Ушбу сатрлар ёзилаётган пайтда Покистонда яна бешта ядро қуроли портлатилганлиги тўғрисида хабар тарқатилди. Ядро қуролини соябон қилиб, тинч, осойишта яшаш тўғрисидаги хомхаёлнинг аянчли оқибатлари аста-секин бу икки мамлакат доирасидан чиқиши, қўшни мамлакатларга ҳам ўтиши мумкин. Масалан, сўнгги воқеалар муносабати билан ҳозирнинг ўзидаёқ Тел-авив ҳукумати Ҳиндистон ва Покистондаги воқеалар Ироқ ва Эрон ҳукуматларининг ядровий дастурлари янада тезлашиб кетишидан хавотирга тушмоқда. Кўринадики, бундай мусобақа шусиз ҳам анча мураккаб вазиятда турган региондаги сиёсий иқлимни янада мураккаблаштиради, атроф-муҳитга салбий таъсир кўрсатади. Ядро қуролини 1,5 минг километр масофага элта олишга қодир ракеталарнинг сафга тизилиши шу минтақага бевосита дахлдор давлатларнинг ташқи сиёсати асосларига жиддий таҳрир киритиши ҳам эҳтимолдан ҳоли эмас.

Ўз-ўзидан, масаланинг ечими қаерда, деган савол туғилади.

Ҳар бир давлат, ҳар бир мамлакатнинг ўзига яраша қонун-қоидалари, амал қилувчи тамойиллари бўлганидек, ягона дунёнинг ҳам ҳамма бирдек амал қилувчи, бирдек бўйсунувчи шартлари, талаблари, қонун-қоидалари бўлмоғи даркор. Фақат шу йўл билангина бу жафокаш она-заминни ядровий фалокатлардан асраш мумкин. Бундай қоидалар энг аввало, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти, Европада Хавфсизлик ва Ҳамкорлик Ташкилоти, Атом энергияси бўйича халқаро агентлик ва бошқа шу каби ташкилотлар раҳнамолигида ишлаб чиқилиши зарур.

Ҳиндистон ва Покистондаги воқеалар якунланаётган аср адоғида дунё олдига, инсоният олдига масалани худди шу тарзда қўйди.

Мустақил мамлакатимизнинг мазкур масалага нисбатан муносабати Президентимиз Ислом Каримовнинг ўтган йили Тошкентда ўтказилган «Марказий Осиё — ядро қуролидан холи зона» халқаро конференциясида сўзлаган нутқида ўз ифодасини топган. «Бугунги кунда, — деб таъкидлаган эди йўлбошчимиз, — дунёда минглаб ядро қуроли борлиги тўғрисида гапиришга ўрганиб қолганмиз. Бироқ, афсуски, демократик матбуотда эълон қилинаётган инсоният келажагига аниқ-равшан хавф туғдирувчи — парчаланадиган қурол бўладиган материалнинг улкан заҳиралари, ядро қуроли билан боғлиқ авариялар, ядровий дўқ-пўписа ва терроризм ҳақидаги ахборот ва фактлар ҳам ҳаётимизнинг оддий кўринишига айланиб қолмоқда. Биз телевизор экранларида намойиш этилаётган, ядро қуроли синовлари туфайли мангуга йўқ қилиб ташланган минг-минглаб, ҳатто миллионлаб гектар майдонда, ҳайвонот ва ўсимлик оламида юз бераётган даҳшатли манзараларга кўникиб қолаяпмиз».

Президентимиз ядро қуроли билан боғлиқ вазиятнинг мураккаблигидан келиб чиқиб, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг 48-сессиясида Ўзбекистон номидан Марказий Осиёда ядро қуролидан ҳоли зонани яратиш ташаббуси билан чиққан эди. Йўлбошчимизнинг фикрича, ядро хавфсизлиги умумий, кенг қамровли, яъни ҳамма учун баб-баравар хавфсизлик сифатида қаралиши керак. Ядро қуролига эга бўлган ва бўлмаган давлатлар ўз зиммаларига бу қурол турини кўпайтирмаслик, унга эга бўлиш учун интилмаслик, эга бўлганлар эса — тарқатмаслик мажбуриятларини олишлари лозим. Бундай Шартномаларнинг амалда бажарилишини МАГАТЭ ва БМТнинг Хавфсизлик Кенгаши назорат қилиши мумкин. Президент Марказий Осиё хавфсизлигига оид ўз таклифини олға сурар экан, жамоатчилик диққат-эътиборини минтақадаги давлатлар ва чегарадош мамлакатлар ихтиёрида мавжуд бўлган парчаланувчи материаллардан одамларни ҳимоялашнинг аниқ механизмини ишлаб чиқиш зарурлигига қаратган эди. Негаки, ядро қуроли билан боғлиқ турли хил иғвогарликлардан, терроризмдан ҳали ҳеч ким кафолатланган эмас. Исталган мамлакат ҳудудига исталган пайтда ядро қуролига айланиши мумкин бўлган хавфли ёнилғи кириб келиши мумкин. «Биз, — деган эди Ислом Каримов, — Марказий Осиёдан ташқарида юз бераётган воқеалардан узилиб қолганимиз йўқ. Биз — инсониятнинг бир қисмимиз, дунё эса яхлитдир. Биз бошқа давлатлар билан бир қаторда сайёрамизнинг барча бурчакларида инсонларнинг кафолатланган тинч ҳаёт кечирадиган вақтини тезроқ яқинлаштириш учун тинчлик ўрнатиш йўлидаги бунёдкорлик жараёнида иштирок этишни истаймиз».

Ҳаётимизга, тинчлигимизга бевосита дахлдор минтақада содир этилган ядровий портлатишлар муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги Баёнот берди. Унда бу қалтис мусобақа Ўзбекистонда катта ташвиш билан кутиб олинганлиги, бу воқеалар Марказий Осиё минтақаси хавфсизлигига жиддий таҳдид, бутун жаҳон ҳамжамиятини масъулиятсизларча менсимаслик, деб баҳоланганлиги айтилади.

Бундай масъулиятсизликка зудлик билан чек қўйиш халқлар манфаатига хизмат қилади.

Аҳмаджон МЕЛИБОЕВ.

ШИФОКОР ЎГИТИ

Токсоплазмоз билан оғриган беморлар кўпинча шифохонага кечикиб мурожаат қиладилар. Чунки, токсоплазмоз турли кўринишларда бошланиб, кўпинча шамоллаш, грипп, ревматизм, оёқ парези аломатларини эслатиши билан ташхисни чалкаштириб юборади. Нотўғри ташхис оқибатида даволаниш кечиктирилиб, беморнинг аҳволи оғирлашади ва менингит, энцефалит хасталиклари, бел ҳамда оёқ-қўл нервларининг зарарланиши, кўз пардаси касалликларини келтириб чиқаради.

ТОКСОПЛАЗМОЗДАН ЭҲТИЁТ БЎЛИНГ!

Бундан 10-15 йиллар илгари токсоплазмозни яхшилаб текшириб ва даволаш натижасида бу хасталик камайтирилган эди. Ҳозирги вақтда токсоплазмознинг яна кўпаяётганлиги боис, бу хасталик ҳақида халқимизга тўлиқроқ маълумот бериб, огоҳлантиришни лозим топдик. Токсоплазмоз хасталиги уни қўзғатувчи паразит-токсоплазма номи билан аталган. Токсоплазмани биринчи марта 1908 йилда француз олимлари Никол ва Монсо, ҳамда Бразилия олими Сплендор кемирувчи ҳайвон қора талоғидан топишган. Паразитнинг шакли (фр. Toxon) ёйга ўхшагани ва ҳужайра (plasma) ичида жойлашиб олганлиги учун унга токсоплазма номи берилган. 1914 йилда у одамларда ҳам топилган. Бу хасталик иссиқ иқлимли жойларда нисбатан кўпроқ учрайди.

Токсоплазма кўпроқ ёввойи ҳайвонлар—каламуш, сичқон, товушқон ва уй ҳайвонлари — ит, мушук, қуён, қўй, эчки, сигир, товуқ каби кўплаб жонзотларда ҳам топилган. Одамларга бу касаллик жониворларнинг гўшти, сути, тухуми, теримўйнаси, ички аъзоларидан юқади. Шахсий гигиенага аҳамият берилмаган ҳолларда касалланган жониворлар теккан ёки кемирган озиқ-овқат маҳсулотлари — очиқ қолган нон, нон маҳсулотлари ёки яхши пишмаган кабоб ва бошқалар орқали юқиши мумкин. Бу касаллик билан кўпроқ кушхонада, паррандачилик масканларида ишловчилар, қассоблар, хом терига ишлов берувчилар, уйда қуш сақловчилар касалланиши мумкин.

Одамдан-одамга эса инфекция тер, сўлак, кўз, бурун ва бошқа аъзолар шиллиқ пардасидан ва совунлаб ювилмаган қўл орқали ҳам юқади.

Токсоплазмоз юққанидан кейин касалликнинг яширин даври 3 кундан 15 кунгача давом этади. Кейинчалик унинг клиник аломатлари пайдо бўла бошлайди.

Токсоплазмоз келиб чиқиш сабабларига кўра 2 хил бўлади. Юқтирилган токсоплазмоз болалар ва катта одамларнинг ҳаёти давомида юқиб вужудга келади. Туғма токсоплазмоз эса онадан болага қон орқали ўтади.

Юқтирилган токсоплазмоз аломатлари касалликнинг организмга тушган йўлидан билинади. Масалан, оғиз шиллиқ қавати орқали юққанда — томоқ оғриғи, бўйин, жағости, қўлтиқости безларининг катталашуви билан намоён бўлади. Безлар катталашиб оғрий бошлайди, лекин силдан фарқли ўлароқ ҳеч қачон тешилиб оқмайди.

Токсоплазмознинг терини зарарлантирадиган турида бутун танада тангага ўхшаган парча-парча қизғиш доғлар ёки мошдек келадиган тўқ қизил бўртиқ доначалар пайдо бўлади. Бундай доғлар қўл-оёқнинг кафти ва тукли жойларида бўлмаслиги билан аллергия хасталикларидан фарқланади. Паразитнинг энг ёқтирган жойи — нерв толалари ва тўқимасидир. У қон орқали мияга ё кўзга тушса, бемор қаттиқ бош оғриғи, кўнгил айнишини сезади. Иситманинг жуда кўтарилиб кетишидан иситмали қалтироқ пайдо бўлади. Токсоплазмознинг баъзи кўринишлари гриппга ўхшатилиб, енгил-елпи даволанилади. Лекин, аслида токсоплазмоз менингити ёки энцефалити бўлиши ҳам мумкин. Беморнинг аҳволи жуда оғирлашиб, бўйни, қўл-оёғи тортишиб, бугун танасида оғриқ пайдо бўлади. Касалликнинг асоратидан бемор ҳалок бўлиши ҳам мумкин. «Бемор гриппдан ўлибди» , деган гап ана шундан келиб чиқади.

Инфекция қон орқали кўзга тушганда ҳам бош оғриғи, кўзнинг лўқиллаб оғриши ва хиралашуви оқибатида кўрмай қолиш мумкин.

Туғма токсоплазмоз кўпинча сурункали ва яширин токсоплазмоз билан оғриган онадан болага ҳомила даврида ўтади. Агар касаллик болага ҳомила даврининг 1-3 ойларида ўтса, марказий нерв системаси ва кўз ички пардаларининг ташкил топиш жараёни бузилиб, мия ва кўз соҳасининг ўсмай қолиши, боланинг боши кичкина (микроцефал) ёки кўзларидан бири жуда кичкина (микрофтальм) бўлиб қолишига олиб келади.

Касаллик болага ҳомиланинг 7-8 ойларида ўтса, бола туғилганидан сўнг 1-2 ҳафта ўтгач, менингит, энцефалит билан касалланади ва уларнинг тузалмас асоратлари— ақли заифлик, кар-соқовлик ва оқсоқлик оқибатида ногирон бўлиб қолади. Бу даврда кўз ҳам зарарланиб, унинг ички пардаларида нуқсонлар пайдо бўлади, кўриш пасаяди ёки миопия (яқиндан кўриш), ғилайлик ҳам вужудга келади. Баъзан тутқаноқ бўлиши мумкин. Туғма токсоплазмознинг асосий белгилари — микро ёки гидроцефал, миянинг ён ёки орқа деворларида кальций тузларига айланган турли бўртиқлар ва кўз ички пардаларининг касалланишидир. Токсоплазмозни қон ёки тери реакцияси орқали аниқланади, бактериологик паразит эса микроскоп МБИ орқали топилади.

Хулоса қилиб шуни айтиш лозимки, токсоплазмознинг олдини олиш ва халқ саломатлигини сақлаш учун санитария-эпидемиология чораларини кўриш, айниқса, ишхоналар, умумий овқатланиш жойларида бу оғир касалликдан одамларни асраш чоралари кўрилиши лозим.

Муҳтарам ҲАМИДОВА,
тиббиёт фанлари доктори, профессор.

ХУШХАБАР

ҚЎҒИРЧОҚ ТЕАТРИ ИШ БОШЛАДИ

«Камолот» жамғармасининг туман бўлими қошида илк бор қўғирчоқ театри ўз фаолиятини бошлади. Мамасоли Раҳмонов ўзбек халқ эртаклари асосида саҳналаштирган «Қувноқ қўзичоқ» номли қўғирчоқ спектаклида Саида Шамсиева, Муҳаббат Каримова, Фотима Жўраева сингари истеъдодли ёш санъаткорлар ролларни маҳорат билан ижро этмоқдалар.

Мана энди Уйчи туманидаги ота-оналар вақтларини кетказиб болаларни вилоят марказига олиб бормайдиган бўлишди. Чунки, қўғирчоқ театри тумандаги мактаб ва болалар боғчаларида ўз асарларини намойиш этиб, болакайларни хушнуд этмоқда.

Ўз мухбиримиз.

БУГУНГИ НЬЮ—ЙОРК

ҚИСҚА САТРЛАРДА

ПЕКИН

Япониянинг Хитой иқтисодиётига сармояси 16 миллиард АҚШ долларини ташкил этади. Бу Япониянинг Хитой сармоядорлари орасида биринчи ўринни эгаллашини кўрсатади.

ЖАКАРТА

Индонезияда 1999 йилнинг бошида умумхалқ демократик сайловлар бўлиб ўтади. Бу ҳақда мамлакатнинг янги Президенти Хабибий баёнот берди.

НЬЮ-ЙОРК

Шу ҳафтада Женевада БМТ хавфсизлик Кенгашига доимий аъзо давлатлар ташқи ишлар вазирларининг учрашуви бўлиб ўтади. Бу ҳақда АҚШнинг БМТдаги доимий вакили Билл Ричардсон маълум қилди.

ЕРЕВАН

Жаҳон банки Арманистон пойтахтининг сув тармоқларини қайта тиклаш учун 30 миллион АҚШ доллари миқдорида имтиёзли кредит етказиб беради.

Чет эл технологияси ва хомашёсидан лак-бўёқ маҳсулотлари ишлаб чиқарувчи Марказий Осиёда ягона қўшма корхона

“Лок колор синтез”
Ишлаб чиқарувчи заводи

янги арзонлаштирилган нархларда

УНИВЕРСАЛ ЭМАЛЛАРНИ, ФАСАД ЭМАЛЛАРИНИ, МАТЛИ ЭМАЛЛАРНИ, Шифт ва деворлар учун БЎЁҚЛАРНИ, ШПАТЛЁВКА, КМЦ ва универсал эмульсия елимларини таклиф этади.

КЕНГ ЁЙИЛГАН РАНГЛИ ГАММА!

СОТИБ ОЛАМИЗ: Сиккатив, флотореагент, 0,25x712x820 ўлчамли ЭЖК оқ ва ГЖК қора тунукалари.

Манзилимиз: Тошкент, Фарғона йўли, 35.
Тел.: (371) 191-44-46, 191-47-41.
Факс: (371) 191-74-63.
111

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ФАН ВА ТЕХНИКА ДАВЛАТ ҚЎМИТАСИНИНГ ДАВЛАТ ПАТЕНТ ИДОРАСИ

1998 йилга қуйидаги: “Ижтимоий ва иқтисодий тармоқларда бошқарув (техника фанлар)” мутахассислиги юзасидан, кундузги аспирантурага қабул қилиш тўғрисида

ЭЪЛОН ҚИЛАДИ.

Ҳужжатлар 1998 йил 1 октябргача қабул қилинади.

Маълумотлар учун қуйидаги манзилга мурожаат қилиш мумкин: 700047, Тошкент ш., Тўйтепа (собиқ Ю. Фучик) кўчаси, 2-а уй. Телефон: 133-94-91, Факс 132-00-13.
684

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, ўрта махсус, касб-ҳунар таълими маркази жамоаси касб-ҳунар коллежлари бошқармасининг бош мутахассиси Тоҳир Ибрагимовга укаси
Бахтиёр ИБРАГИМОВнинг
вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Республикаси Давлат архитектура ва қурилиш қўмита жамоаси замин пойдеворлар ва ер ости иншоотлари илмий-тадқиқот лойиҳа технология институти директори
Қосим ЖУМАЕВнинг
бевақт вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор этади.

«Ўзқурилишматериаллари» акциядорлик компанияси бошқарув ва жамоаси компания раисининг ўринбосари Муҳиддин Муротовга синглиси
Фарида МУРОТОВАнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«Ғалла-Алтег» ҳиссадорлик жамияти жамоаси номидан «Ғалла-Алтег» ҳиссадорлик жамияти раиси Муҳаммадвафо Ибодовга онаси
Нафисахон ЗИЁВУТДИНХОН қори қизининг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

«ХАЛҚ СЎЗИ» «НАРОДНОЕ СЛОВО»

Бош муҳаррир
Аббосхон УСМОНОВ

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

БЎЛИМЛАР:
Парламент 133-57-34;
Ҳуқуқ ва қонунчилик 136-07-94;
Иқтисодиёт 136-36-65;
Қишлоқ хўжалиги 136-37-85
Маънавият 136-35-60, 132-10-65;
Хатлар 136-29-89, 133-07-48;
Фан, туризм, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик 132-12-08;
Халқаро ҳаёт 132-11-15;
Котибият 133-10-28;
Эълонлар 136-09-25.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00001
Буюртма Г — 096, 34565 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А—2
Газета IBM компьютерида терилди ва оператор Сергей ЛУКИН томонидан саҳифаланди.
Таҳририятга ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.

МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Навбатчи муҳаррир — Н. Жалил.
Навбатчи — Ш. Каримов.
Мусаҳҳиҳ — Ш. Машрабоев.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.
Босишга топшириш вақти—21.00 Босишга топширилди: 23.20 1 2 3 4 5 6